

עמוס עוז
הר העצה הרעה

עיבד לעברית קלה אלכס זהבי

עורכת הסדרה: חיה שנהב
מערכת: רפי בנאי; חיה שנהב
עיצוב העטיפה: אורה איתן
מלון אנגלי: בתיה אובל
מלון רוסי: סופיה סולומוניק
ניקוד והגהות: צביה זמירי
הפקה והוצאה לאור: ציון עזרא - קוקי
הדפסה: מאור ולך בע"מ, ירושלים

©

כל הזכויות שמורות למחבר
ולהוצאת עם עובד
זכויות הסיפור בעברית קלה
כפי שהוא מתפרסם בספרון זה
שמורות למחלקה לחינוך ולתרבות בגולה

המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה,
ירושלים

א

הִיָּה חוֹשֶׁף. בְּחוֹשֶׁף אָמְרָה אִשָּׁה: אֲנִי לֹא מִפְחָדָת.
אִישׁ עָנָה לָהּ: אֶת מִפְחָדָת מְאוֹד. אִישׁ אַחֵר אָמַר:
שֶׁקֶט שִׁיָּהִיהָ.

אַחֲר־כֵּן נִדְלְקוּ הָאוֹרוֹת בְּשָׁנִי צְדִי הַבֵּימָה,¹
הַמִּסָּךְ² נִפְתַּח, וְהָיָה שֶׁקֶט.

בְּחוֹדֶשׁ מְאִי בִשְׁנַת אַרְבָּעִים וְשֵׁשׁ, כְּאֲשֶׁר מְלֹאָה
שָׁנָה לְנִצְחוֹן בְּעֻלּוֹת־הַבְּרִית,³ עָרַף הַנּוֹעַד הַלְאוּמִי⁴
נִשְׁפָּה גְדוֹל בְּאוֹלָם הַקּוֹלְנוֹעַ⁵ "אֲדִיסוֹן". עַל הַקִּירוֹת
הָיוּ דְגָלֵי אֲנַגְלִיָּה וְהַתְנוּעָה הַצִּיּוֹנִית.⁷ בְּקִדְמַת
הַבֵּימָה הָעֵמִידוֹ אֲגֶרֶט־לִים⁸ עִם פְּרָחִי גִלְאֲדִיּוֹלָה.
מוֹשֶׁל⁹ יְרוּשָׁלַיִם עָלָה עַל הַבֵּימָה וְהִשְׁמִיעַ
נְאוֹם¹⁰ קָצֵר. אַחֲרָיו קָם מֹשֶׁה שְׂרֵתוֹק. בְּעֵבְרִית
וּבְאַנְגְלִית דִּיבֵּר עַל הַרְגָּשָׁתוֹ שֶׁל הַיִּישׁוּב הַיְּהוּדִי
בְּאַרְץ. בְּפִינּוֹת הָאוֹלָם וּלְיַד הַכְּנִיסוֹת וְהַבֵּימָה עָמְדוּ

сцена	stage	בִּימָה	1
занавес	curtain	מִסָּךְ	2
союзники	the Allies	בְּעֻלּוֹת הַבְּרִית	3
национальный совет	the National Executive (pre-State governing body)	הַנּוֹעַד הַלְאוּמִי	4
бал, праздник	party	נִשְׁפָּה	5
кинотал	cinema hall	אוֹלָם קוֹלְנוֹעַ	6
сионистское движение	the Zionist movement	הַתְנוּעָה הַצִּיּוֹנִית	7
ваза	vase	אֲגֶרֶט	8
губернатор	governor	מוֹשֶׁל	9
речь	speech	נְאוֹם	10

חילים אנגלים וכידיהם תת מקלעים¹¹. מן היציע¹²
נראה הנציב העליון¹³ סר אלן קנינגהם. הוא ישב
זקוף ועמו כמה גבירות וקציני צבא. מקהלת
חלוצים¹⁴ בחולצות כחולות השמיעה שירי עבודה.
השירים היו רוסיים, ולא בהם וגם לא בקהל לא
היתה שמחה, כי אם געגועים¹⁵.

אחר כך הקרינו סרט¹⁶ על חילי מונטגומרי
במדבר המערבי. האולם התמלא רעש תותחים¹⁷
וקולות של שיר-לכת¹⁸.

באמצע הסרט עבר רעש קל ביציע.
הקרנת הסרט נפסקה. באולם הודלקו כל
האורות. מישוהו הרים את קולו. היתה צורך דחוף¹⁹
ברופא.

בשורה מספר עשרים ותשע קם אבא. הוא לחש
להלל שישמור על אמא, וכאילו קופץ אל תוך בית
בוער הלך אל היציע.

התברר שהליידי ברומלי, גיסתו²⁰ של הנציב
העליון, הרגישה פתאום חולשה²¹. היא היתה

לבושה שמלה ארוכה לבנה וגם פניה היו לבנים.
אבא הציג את עצמו בקיצור, ושם את זרועה על
כתפו. כמו קאנאלר, המוביל יפהפיה נרדמת²²,
הוליך אבא את הליידי ברומלי למלתחה²³. שם
הושיב אותה והגיש לה כוס מים קרים.

שלושה פקידים אנגלים בחליפות-ערב²⁴ הלכו
אחריה והקיפו את החולה. הליידי שתתה מעט
מים. קולונל זקן הוציא מניפה²⁵ מתיק היד שלה
והשיב על פניה רוח.

הליידי פקחה את עיניה העיפות. היא הסתכלה
בכמו אירוניה באנשים סביבה. זקנה היתה ורזה²⁶
מאוד.

"ובכן דוקטור", שאל הקולונל את אבא בקול
חריף, "מה יהיה עכשיו?"

אבא היסס²⁷ מעט, התנצל²⁸ פעמיים, ופתאום
התכופף ופתח באצבעותיו הדקות והיפות את
המחוך המהודק²⁹.

אז הוטב לליידי ברומלי. על פניה נראה חיוך
רע. היא שמה רגל על רגל ואמרה:

"זה רק האקלים"³⁰.

спящая красавица
раздевалка
выходной костюм
веер
худая, тощая
заколебался
извинился
корсет на застёжках
климат

sleeping beauty
coatroom
(formal) evening suits
fan
thin
hesitated
apologized
tightened corset
climate

יפהפיה נרדמת
מלתחה
חליפת-ערב
מניפה
רזה
היסס
התנצל
מחוך מהודק
אקלים

автомат
балкон
22 верховный представитель
23 хор поселенцев
24 грусть, тоска
25 показали фильм
26 пушки
27 марш, маршевая песня
28 срочная необходимость
29 сестра по жене
30 слабость

sub-machine gun
balcony
the High Commissioner
pioneers' chorus
longing
they showed a film
cannons
marching song
urgent need
sister-in-law
weakness

11 תת מקלע
12 יציע
13 הנציב העליון
14 מקהלת חלוצים
15 געגועים
16 הקרינו סרט
17 תותחים
18 שיר-לכת
19 צורך דחוף
20 גיסה
21 חולשה

היא פנתה אל אבא ואמרה:

"התואיל בטובך³¹, איש צעיר, לפתוח את כל החלונות? גם את זה. אני רוצה קצת אור. הנה, זהו נער נחמד".

היא דיברה כך אל אבא, מפני שבכותונתו הלבנה, שהיתה יורדת על מכנסי-החאקי, בצוארונ³² הפתוח, ובסנדלים, הזכיר לה נער שירות³³ ולא רופא. שנות נעוריה עברו עליה בעיר ההודית בומביי.

אבא פתח חלון אחרי חלון.

הוא הוציא מכיסו קופסה קטנה והגיש ללידי אספירין. את המלה "מיגרנה" לא ידע אבא באנגלית, ולכן אמר אותה בגרמנית. אותה שעה נדאי נרחו עיניו הכחולות באור אופטימי מאחורי משקפיו העגולים³⁴.

בעבור עשר דקות ציוטה הלידי להחזיר אותה למקומה. אחד הפקידים כתב את שמו של אבא ואת כתובתו ואמר לו תודה. הם חייכו. הפקיד הושיט את ידו, והם לחצו ידיים.

אבא חזר אל מקומו בשורה עשרים ותשע, בין אשתו לבנו. הוא אמר: "לא קרה כלום. זה רק האקלים".

31	התואיל בטובך	would you be so kind	будьте добры (к мужчине)
32	צנארון	collar	шея
33	נער שירות	servant boy	молодой солдат
34	משקפים עגולים	round eyeglasses	очки с круглой оправой

האורות באולם כבו. שוב נראה הגנרל מונטגומרי רודף את הגנרל רומל במדבר.

בסוף נוגנו ההימנונים³⁵, הכריטי והציוני. הנשף נגמר. התושבים³⁶ יצאו מאולם "אדיסון" והלכו איש לביתו. על ירושלים התחיל נופל הערב. מרחוק נראו הרים, ועליהם פה ושם, מגדל בודד³⁷. העיר היתה מלאה געגועים קשים ורצון לקול חדש. אבל רק הקולות הישנים נשמעו, קריאת אשה, חריקת תרים³⁸, צוחת חתול³⁹ ופעמון⁴⁰ רחוק מאוד.

בלילה שוב התעורר הילד בהתקף של מחלת הקצרת⁴¹. אבא בא לשיר לו שיר שקט: "נם טלה⁴² וגדי נרדם⁴³ / גם אתה, עצום עיניים⁴⁴ / שף הרוח ונדם⁴⁵ / ישנה ירושלים".

לפנות בוקר צעקו התנים⁴⁶ בנאדי⁴⁷. מיטיה השכן צעק בשנתו: "עזבו אותו! הוא עוד חי!"

35	הימנונים	(national) anthems	гимны
36	תושבים	residents	зрители, участники
37	מגדל בודד	lone tower	отдельно высту- пающая башня
38	חריקת תרים	creaking of a shutter	скрип закрываемых жалюзей
39	צוחת חתול	screeching of a cat	завывание кошки
40	פעמון	bell	колокол
41	התקף של מחלת הקצרת	asthma attack	приступ астмы
42	נם טלה	lamb slept	спит ягненок
43	גדי נרדם	(goat) kid fell asleep	козленок дремлет
44	עצום עיניים	close (your) eyes	закрой глазки
45	שף הרוח נדם	the wind ebbed and was silent	улегся ветер
46	תנים	jackals	шакалы
47	נאדי	wadi	расщелина, впадина в горах

והשתתק. אחר-כך קראו תרנגולים רחוקים. עם
אור ראשון לבש אבא מכנסי חאקי ארוכים,
סנדלים, כותונת כחולה, ויצא לעבודה. אמא
המשיכה לישון, עד שנשמע רעש הנשים השכנות.
אז יצאה אמא מהמיטה, הגישה לילד ביצה רכה,
דיסת-קנאקר, קקאו, וסרקא את תלתליו⁴⁸.
הלל אמר:
"אני לבד. ודי".

כעבור שלושה ימים קיבל אבא הזמנה לנשף-
מאי בארמון⁴⁹ הנציב העליון שעל הר העצה
הרעה⁵⁰. על ההזמנה כתוב היה באנגלית, כי
הליידי ברומלי מודה לדוקטור קיפניס, וכי סר אלן
הביע הערכה⁵¹.
אבא לא היה רופא ממש, כי אם רופא-בהמות.

48 סרקא את תלתליו

49 ארמון

50 הר העצה הרעה

51 הביע הערכה

ב

הוא נולד וגדל בשלזיה. הנס נלטר לאנדאוואר,
הגיאוגרף המהולל¹, היה דוד אמו.
אבא למד וטרינריה בליפציג והתמחה² בעיקר
במחלות הבקר הטרופי והסובטרופי.
בשנת שלושים ושתיים עלה לארץ-ישראל כדי
ליסד חנות-בקר בזהרים.
צעיר אדיב⁴ היה, שתקן ומלא תקנה.
בחלומותיו היה מטיל בין הרי הגליל, מוצא
מקום ביער ובונה בקתה⁵, בקתה עם גג משופע⁶,
עליה ומרתף⁷. הוא רצה להיפגש עם רועים ולחפש
איתם שדות-מרעה חדשים, ובלילות לשבת בחדר
מלא ספרים ולכתוב מחקר⁸ או פואמה גדולה.

שלושה חודשים גר בפנסיון ביסוד-המעלה.
בימים היה מסתובב לבדו ומחפש את הג'אמוס⁹

прославленный географ	the renowned geographer	הגיאוגרף המהולל	1
специализировался	specialized	התמחה	2
ферма	farm	חנה	3
деликатный	courteous	אדיב	4
хижина	hut	בקתה	5
покатая крыша	sloping roof	גג משופע	6
чердак и погреб	attic and cellar	עליה ומרתף	7
исследование	research	מחקר	8
як, буйвол	water buffalo	ג'אמוס	9

расчесывала его кудри	combed his curls	48 סרקא את תלתליו
дворец	mansion	49 ארמון
гора злых умыслов	the Hill of Evil Consel	50 הר העצה הרעה
выразил благодарность	expressed appreciation	51 הביע הערכה

בין ביצות החולה¹⁰. גופו הָלַךְ וַרְזָה¹¹. הָלַךְ
וְהַשְׁחִים¹², וּמֵאַחֲרֵי הַמִּשְׁקָפִים הָעֲגוּלִים הָיוּ
עֵינָיו הַכְּחוּלוֹת כְּמוֹ שְׁנֵי-אַגְמִים¹³ בָּאָרֶץ צְפוֹנִית.
הוא לָמַד לְאַהֲבֹב אֶת הַהָרִים הָרִיקִים וְהַרְחוֹקִים
וְאֶת רֵיחַ הַקִּיץ.

בְּכֶפֶר הָעֲרָבִי חָלְסָה פָּגַשׁ אָבָא צִפְרִי¹⁴ גֶרְמָנִי
מִבְּאוּרֵי. הָאִישׁ הָיָה אֲוֹאֲנָלִיסְט אֲדוּקָי¹⁵ וְהָאֱמִין
שְׂשִׁיבַת הַיְּהוּדִים לָאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל מִבְּשֶׁרֶת אֶת
יְשׁוּעַת הָעוֹלָם¹⁶. הוא אָסַף חוֹמֶר לְסִפְרֵי מַחְקֵר גְּדוֹל
עַל צִיפּוּרֵי הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה.

אָבָא וְהַצִּפּוֹר הָיוּ נוֹדְדִים¹⁷ רְחוֹק. פְּעָמִים אַחְדוֹת
הִגִּיעוּ גַם אֶל מְקוֹרוֹת-הַיַּרְדֵּן¹⁸ הַרְחוֹקִים. שָׁם הָיוּ
יוֹשְׁבִים כָּל הַיּוֹם וְאוֹמְרִים מִהִזְכְּרוֹן שִׁירִים
אֲהוּבִים שֶׁל שִׁילָר, וְקוֹרְאִים כָּל צִיפּוֹר וְכָל חֲזָה
בְּשִׁמְהָ הַנֶּכֶן.

כָּאֲשֶׁר הִתְחִיל אָבָא לְדַאֵג מֶה יִהְיֶה כָּאֲשֶׁר
יִתְמַעַט הַכֶּסֶף, שָׁנַתָּן לוֹ דוֹד אִמּוֹ שֶׁל הַגִּיאוגְרָף
הַמְּהוּלָל, נָסַע לִירוּשָׁלַיִם.

בּוֹקֵר אֶחָד הוֹפִיעַ כְּמִשְׁרְדּוֹ שֶׁל הַדּוֹקְטוֹר רוֹפִין.
הַדּוֹקְטוֹר רוֹפִין חִיבֵב מִיָּד אֶת הַצֵּעִיר הַרְזָה
וְהִשְׁתַּקֵּן שָׂבָא מִהַגְלִיל. אָבָא סִיפֵר לוֹ עַל תּוֹכְנִיתוֹ
לִיסֵד אֶת חֲנַת-הַבֶּקֶר בְּהָרֵי הַגְּלִיל.
הוא סִיֵּם אֶת דְּבָרָיו בְּמִילִים:

”זֶהוּ רַעֲיוֹן קָשָׁה מְאֹד לְהַגְשָׁמָה¹⁹, אֲבָל נִדְמָה
לִי שֶׁהוא אֶפְשָׁרִי”

הַדּוֹקְטוֹר רוֹפִין חִיָּךְ בְּעֶצְבוֹת:
”אוּלֵי הוּא אֶפְשָׁרִי, אֲבָל קָשָׁה מְאֹד לְהַגְשָׁמָה”.
הוא שִׁכְנַע²⁰ אֶת אָבָא לְדַחוֹת²¹ אֶת הַתּוֹכְנִית,
וְהִצִּיעַ לוֹ לְקַנּוֹת פְּרֶדֶס צֵעִיר לִיד נֶס-צִיּוֹנָה, וּבֵית
קֶטֶן בְּשִׁכּוּנָה הַחֲדָשָׁה תַּל-אַרְזָה בְּצִפּוֹן יְרוּשָׁלַיִם.
אָבָא לֹא הִתְנַחֵחַ.

הַדּוֹקְטוֹר רוֹפִין סִידֵר לְאָבָא מִשְׁרָה²² שֶׁל וֵטֶרִינֶר
מְמַשְׁלָתִי וְגַם הִזְמִין אוֹתוֹ לְקַפָּה בְּבֵיתוֹ בְּרַחֲבֶיהָ.

אָבָא הָיָה קֵם כָּל בּוֹקֵר לִפְנֵי שֶׁהִשְׁמֵשׁ זֶרְחָה,
וְנוֹסַע בְּאוֹטוֹבּוּסִים יְשׁוּנִים לְבֵית לָחֶם, לְרַמְאֵלְלָה.
לִירִיחוֹ, לְלוֹד, וּמִשְׁגִּיחַ²³ עַל הַבֶּקֶר שֶׁל הַכִּפְרִיִּים.
מִהַפְרֶדֶס הָיְתָה לוֹ הַכֶּנְסָה קֶטְנָה. אֶת הַכֶּסֶף
שֶׁקִיבֵל מִהַפְרֶדֶס וְחָלַק מִמֶּשְׁכּוּרָתוֹ²⁴ הִפְקִיד²⁵

тяжело реализовать	difficult to realize
убедил	convinced
отложить	to postpone
должность, ставка	job
надзирает	look after
зарплата	salary
вложил	deposited

קשה להגשמה	19
שכנע	20
לדחות	21
משרה	22
משגיח	23
משכורת	24
הפקיד	25

болота возле Ахулы	the Hula swamps
похудел	became thin
потемнел от загара	became brown
озера	lakes
орнитолог, любитель птиц	birdwatcher, ornithologist
убежденный	pious
предвещает спасение мира	heralds the salvation of the world
кочуют	wander
истоки реки Иордан	the sources of the Jordan

ביצות החולה	10
הלך ורצה	11
הלך והשחים	12
אגמים	13
צפר	14
אדוק	15
מבשרת את ישועת העולם	16
נוודים	17
מקורות הירדן	18

בפֶּנֶק. אֶת בֵּיתוֹ הִקְטִין רִיהט²⁶ בְּמִיטָה, שׁוֹלַחַן
וְאָרוֹן. מָעַל לְשׁוֹלַחַן תָּלָה תְּמוּנָה גְדוֹלָה שֶׁל דּוֹד-
אִמּוֹ, הַגִּיאוגְרָף הַמְהוֹלָל. הֵנִס וְלִטָּר לֹאנְדֵאוּאָר
הָיָה מְבִיט אֶל אֲבָא מְגֻבּוֹה בְּמַבֵּט סִפְקָנִי²⁷, בְּעֵיקָר
בְּשַׁעוֹת הַלֵּילָה.

בְּכַפָּרִים אָסַף אֲבָא קוֹצִים נְדִירִים²⁸, מְאוּבָּנִים²⁹
וְקֻצֵּת חֲרָסִים עֲתִיקִים³⁰.

הוא לא שָׁמַע דָּבָר מֵאִמּוֹ וּמֵאֲחֵיוֹתָיו בְּשִׁלּוּזָה.
אֲבָא לָמַד לְדַבֵּר מְעַט עֲרֻבִית, לָמַד בְּדִידוּת³¹.
אֶת הַפּוֹאֵמָה דָּחָה לְיָמִים אֲחֵרִים. יוֹם יוֹם לָמַד דָּבָר
חָדָשׁ עַל הָאָרֶץ וְעַל הָאֲנָשִׁים, וּלְעִיתִים גַּם עַל
עֲצָמוֹ. עֲדִיין רָאָה בַּחֲלוּמוֹתָיו חֹנֶת-בָּקָר בְּגִלְלִיל,
אֲבָל הַמֶּרְתֵּף וְהַעֲלִיָּה נִרְאוּ לוֹ עֲכָשִׁיו מִיּוֹתֵרִים³²
וְכִמְעַט גַּם יְלָדוּתִיִּים.

בִּלְלִילוֹת כָּתַב אֲבָא יוֹמָן³³. שָׁם נָתַן בֵּיטוּי לְדֹאגָה
שָׁלוֹ לְאִמּוֹ וּלְאֲחֵיוֹתָיו, לְקוֹשֵׁי שֶׁל יָמֵי הַחֲמָסִין³⁴,
לְזָרוּיוֹת³⁵ קִטְנוֹת שֶׁל אֲחֵדִים מִמֶּכְרִיו, לְטַעַם
הַנְּדוּדִים בְּכַפָּרִים הָרְחוֹקִים. הוּא כָּתַב גַּם עַל
דְּבָרִים שֶׁלָּמַד כּוֹטְרִינָר, וְכָתַב מַחֲשָׁבוֹת אוֹפִסְטִימִיּוֹת

אֲחֵדוֹת עַל הַיִּשׁוּב הַיְּהוּדִי בְּאָרֶץ. הוּא כָּתַב גַּם,
אֲחֵרֵי מַחֲקוֹת³⁶ רַבּוֹת, שְׁתֵּי־שְׁלוֹשׁ הָעֲרוֹת בְּעַד
וְנִגָּד הַבְּדִידוּת, וְעַל הַתְּקִנָּה לְאַהֲבָה, אֲשֶׁר אוֹלִי
תָּבוֹא יוֹם אֶחָד. אַחֲר־כֵּן קָרַע אֶת הַדָּף.

לְפַעְמִים הָיָה בָּא לְפָנוֹת-עָרֹב לְבֵיתוֹ שֶׁל
הַדּוֹקְטוֹר רוֹפִין בְּרַחֲבִיָּה, וְשָׁם כִּיבְדוֹ אוֹתוֹ בְּקָפָה
וּבַעֲוֹגַת-קָרָם. הוּא הָיָה מְבַקֵּר גַּם אֶת בֶּן-עִירוֹ,
הַפְּרוֹפֶסוֹר הַזָּקֵן יוֹלִיוֹס וְרִטְהֵייִמֶר, שֶׁגַּר גַּם הוּא
בְּרַחֲבִיָּה.

מֶרְחוֹק נִשְׁמָעָה לְפַעְמִים נְגִינַת-פֶּסֶנְתֵּר³⁷
עֲצוּבָה. כָּל הַקִּיץ הָיוּ הַסְּלָעִים בּוֹעֲרִים. בַּחוּרְף
הַתַּעֲטָפָה יְרוּשָׁלַיִם עֲרַפְלָה³⁸. פְּלִיטִים³⁹ וְחֲלוּצִים
בָּאוּ לָעִיר מִמְּקוֹמוֹת שׁוֹנִים. אֲבָא קָנָה סִפְרִים
מִהַפְּלִיטִים, סִפְרִים בְּכִרְיֻכּוֹת-עוֹר⁴⁰. מִפַּעַם לְפַעַם
הִתְחַלֵּף בְּסִפְרִים עִם הַדּוֹקְטוֹר רוֹפִין, אוֹ עִם
הַפְּרוֹפֶסוֹר הַזָּקֵן יוֹלִיוֹס וְרִטְהֵייִמֶר, שֶׁנֶּהֱגָה לְקַבֵּל
אוֹתוֹ בְּחִיבּוֹק מֶהִיר וּמְבוֹיֵשׁ⁴¹.

לְפַעְמִים הָיוּ הָעָרֻבִים נוֹתְנִים לוֹ לְשִׁתּוֹת מִיץ
רִימוֹנִים⁴² קָר. לְפַעְמִים הָיוּ מְנַשְׁקִים אֶת כַּף יָדוֹ.

поправки
игра на рояле
туман
беженцы
кожаные переплеты
короткие и стыдливые объятия
гранатовый сок

erasures
piano-playing
mist
refugees
leather bindings
quick, shy hug
pomegranate juice

מַחֲקוֹת
נְגִינַת פֶּסֶנְתֵּר
עֲרַפְלָה
פְּלִיטִים
כִּרְיֻכּוֹת עוֹר
חִיבּוֹק מֶהִיר וּמְבוֹיֵשׁ
מִיץ רִימוֹנִים

обставил
подозрительным взглядом
редкие колючки
твердые как камни
древние черепки
одиначество
излишества
дневник
знойный, изнуряющий период
права

furnished
with a skeptical look
rare thistles
fossils
ancient pottery shards
solitude
superfluous
diary
khamsein (hot, dry wind)
eccentricities

ריהט
במבט ספקני
קוצים נדירים
מאובנים
חרסים עתיקים
בדידות
מיותרים
יומן
חמסין
זרירות

הוא למד לשתות מים מכד-חרס בלי לנגוע
בשפתיו בכד. פעם אחת הסתכלה בו אשה מרחוק
במבט אפל⁴³, והוא רעד ומיהר להסתכל למקום
אחר.

ביומנו כתב כך:

"אני גר בירושלים שלוש שנים וממשיך
להתגעגע אליה, כאילו הייתי עדיין סטודנט
בלייפציג. הלא יש כאן מעין פרדוקס. ובכלל, יש
הרבה מאוד סתירות⁴⁴. אתמול בבוקר בכפר
ליפתא הייתי מוכרח להרוג סוס בריא ויפה, מפני
שבלילה הוציאו הפרחחים⁴⁵ את עיניו במסמר⁴⁶.
אכזריות⁴⁷ לשם אכזריות היא בעיני דבר מיותר
מאוד. באותו ערב, בקיבוץ קרית-ענבים, ניגנו
החלוצים בגרמופן סויטה מאת באך. הרגשתי
רחמים רבים על החלוצים האלה, על הסוס, על
באך, על עצמי. מחר הוא יום ההולדת של המלך.
כל עובדי המחלקה יקבלו מתנה מהממשלה.
סתירות יש הרבה. וגם האקלים לא קל."

атуманенный взгляд
противоречия
тулиганы
воздь
насилие

dark look
contradictions
young hoodlums
nail
cruelty

מבט אפל 43
סתירות 44
פרחחים 45
מסמר 46
אכזריות 47

ג

אמא אמרה:

"אני אלבש את השמלה הכחולה ואהיה האשה
היפה ביותר בנשף. אנחנו נזמין גם טכסי מיוחד."

אבא אמר:

"ולא תשכחי לאבד שם נעל קטנה."

הלל אמר:

"אני גם."

אבל ילדים אינם הולכים לנשף-מאי בארמון
הנציב העליון. גם לא ילדים טובים. גם לא ילדים
נבונים. לכן יכלה את הערב אצל השכנה
הפסנתרנית מאדאם יברוכה וכת אחותה ליופוב.
שם ינגנו לו בגרמופן, שם יאכילו אותו ארוחת-
ערב, ירשו לו לשחק באוסף בובות-העצים,
וישכיבו אותו לישון.

הלל ניסה להתנכח:

"אבל אני צריך לתת תשובה לנציב העליון,

שידע מי צודק!"

אבא השיב בסבלנות²:

"אנחנו צודקים, והנציב העליון יודע זאת

בלבו, אבל הוא חייב לעשות את רצון המלך."

возражать, спорить
терпеливо

to argue
patiently

להתנכח
בסבלנות

"המלך הזה, אני לא מקנא בו, כי הוא עוד יקבל
עונשי גדול מאלוהים", אמר הילד.
"אמא העירה:
"המלך ג'ורג' הוא איש רזה וחיוור מאוד. ויש
לו תמיד פנים עצובים".

בסוף פיתה גימל הדפוס הלל במכונת-
הכתיבה של אבא מכתב בשלושה העתקים. הוא
שלח שניים מהם אל המלך בלונדון ואל הנציב
העליון: "ארצנו שיכת לנו גם לפי התורה וגם לפי
הצדק. בבקשה, תצאו מיד מארץ-ישראל ותחזרו
לאנגליה, לפני שיהיה מאוחר מדי".
ההעתק השלישי עבר בין השכנות. הפסנתרנית
מאדאם יברוכה אמרה: "ילד משורר". בת-
אחותה ליובוב הוסיפה: "ואיזה תלילים. העתק
אחד מוכרחים לשלוח לדוקטור וייצמן, לשמח
אותו". ומאת ג'ראלד לינדלי, מזכיר, התקבלה
תשובה קצרה: "מכתבך זכה לתשומת-לב ראויה".
אנו ערים תמיד לדעות האזרחי".
ואיך פער הג'ראניום בגינה באור-הקיץ

עונש	3
חיוור	4
הדפוס במכונת כתיבה	5
העתקים	6
משורר	7
זכה לתשומת לב ראויה	8
דעות האזרח	9

הכחול. איך נתפס האור הזה בעלי התאנה¹⁰. איך
פרצה השמש מאחורי הר-הצופים¹¹ לשגע¹² את
כל העיר, וכיפות הזהב והכסף היו פתאום של אש.
איך עם השמש צנחו ציפורים.

הלל ראה כל היום את ההרים הריקים מסביב.
לפעמים הרגיש איך הסתיו¹³ מצטבר¹⁴ בנאדיות
רחוקים.
הסתיו יבוא. האור יהיה אפור¹⁵. עננים נמוכים
יהיו על ההרים. הוא יטפס בענפי התאנה, ומשם
יוכל אולי לראות את הים והמדבר, את היבשות
המסתוריות¹⁶, שעליהן סיפר לו אבא, ואמא סיפרה
עליהן בגעגועים.
אבא היה אומר, שהארצות היפות הקיאו¹⁷
אותנו מתוכן בשנאה, לכן אנחנו נבנה לנו פה ארץ
יפה יותר. אבל אמא היתה קוראת לארץ בשם חצר
אחורית, ואומרת שלעולם לא יהיו כאן נהר,
קתדרלה ויערות.

смоковница	fig
гора в Иерусалиме	Mount Scopus
свести с ума	to drive mad
осень	autumn
собирается	is gathering
серый	gray
неизвестные материи	the mysterious continents
выбросили, как рвоту	vomited

האנה	הצופים	לשגע	סתיו	מצטבר	אפור	היבשות המסתוריות	הקיאו
казание	ледный	печата	нии	от	досто	внимания	нение
казание	ледный	печата	нии	от	досто	внимания	нение

הלל היה ילד עגלגל. בין ענפי התאנה היה מקום
שהתחבא בו. שם היה אוכל ממתקים¹⁸ שנתנה לו
אחת הנשים. שם היה חולם על אפריקה, על
מקורות הנלוס, על האריות¹⁹ בג'ונגלים.

בלילות היה מתעורר בהתקפים של מחלת
הקצרת. בייחוד בתחילת הקיץ. הוא היה מתחיל
לבכות, עד שאבא היה בא עם פנס²⁰ קטן, לשבת
בקצה המיטה ולשיר לו שיר שקט.

שכנות וגננות אוהבות את הלל, קוראות לו
"דובדבן". לפעמים הן מנשקות אותו.

הגברת וישניאק מבית-המרקחת²¹ היתה אומרת
להלל, שילדים קטנים הם התקנה היחידה של העם
היהודי. לפעמים היה הלל מתעטף בצער, ואז היה
אומר לנשים משפט מתוק:

"החיים הם מעגל²². כולם מסתובבים".

ומתעוררת התרגשות.

пухлый	roundish, plump
сладости	sweets
львы	lions
фонарь	flashlight
воспитательницы детского сада	kindergarten teachers
вишенка	cherry
аптека	pharmacy
круг	circle

מה שאמרה אמא נראה להלל מיותר, והוא היה
יורד לגן כדי להתחבא¹⁸ בין ענפי התאנה, ולנחש¹⁹
את ריח הסתיו. הסתיו יבוא. צער הסתיו ילנה אותו
לבית-הספר, לשיעורי הנגינה, לספריה²⁰, אל
המיטה בלילה, אל חלומותיו. סערת-גשם תהיה
בחוץ, והוא יכתוב רשימה לעיתון-הכיתה.

עגלגל	1		
ממתקים	2		
אריות	3		
פנס	4		
גננות	5		
דובדבן	6	опятаться	to hide
בית-מרקחת	7	угадать, почувствовать	to guess
מעגל	8	библиотека	library
			18 להתחבא
			19 לנחש
			20 ספריה

אָבֵל הַיָּלָדִים בְּשִׁכּוֹנַת תַּל-אַרְזָה רְגִילִים לְקֹרֵא
לוֹ "גִּ'לִּי". יִלְדוֹת רְזוֹת וְרַעוֹת, יִלְדוֹת מִזְרָחִית,
אוֹהֲבוֹת לְהַפִּיל אֶת הַלֵּל עַל הָאָרֶץ וּלְמַשׁוֹךְ בְּשַׁעְרוֹ
הַבְּהִיר. עַל צִנְאָרָן שֶׁל הַיָּלָדוֹת תְּלוּיִים מִפֶּתַחֹת
וְקַמִּיעַ. יֵשׁ לָהֶן רֵיחַ שֶׁל בּוֹטָנִים, זֵיעָה, סִבּוֹן
וּחִלּוּהָ.¹⁰

הַלֵּל מַחֲכָה בְּשִׁתִּיקָה, עַד שֶׁהֵן הוֹלְכוֹת. אִזּוֹ הוּא
קָם, מְנַקֶּה אֶת הַמִּכְנָסִים וְאֶת חוּלְצַת הַטְּרִיקוֹ.
הַנְּשִׁימָה שֶׁלּוֹ מִתְקַצֶּרֶת,¹¹ עֵינָיו מְלֹאוֹת דְּמָעוֹת,
הוּא נוֹשֵׁף אֶת שְׁפָתָיו וּמִתְחִיל לִסְלוֹחַ. הַסְּלִיחָה
יָפָה בְּעֵינָיו. הֵרִי הַיָּלָדוֹת הָאֵלֶּה אֵינָן מְבִינּוֹת מַה הֵן
עוֹשׂוֹת. יֵשׁ לָהֶן וְדַאי אֲבוֹת שְׁעוֹבָדִים קָשָׁה, וְאַחִים
גְּדוֹלִים בְּעוֹלָם הַפֶּשַׁע¹², אוֹ הַכְּדוּרְגָל¹³. הָאִימָהוֹת
שֶׁלָּהֶן וְהָאֲחִיוֹת שֶׁלָּהֶן אוֹלִי יוֹצְאוֹת עִם חִילִּים
אַנְגֵּלִים. נוֹרָא הַדְּבָר לִהְיוֹת יֹלְדָה מִזְרָחִית. וְלֹאחַת
מֶהֱן אֲפִילוֹ הַתְּחִילוֹ לְצַמוֹחַ שְׁדִיִּים¹⁴. הַלֵּל סוֹלֵחַ
וּמִתְמַלֵּא אֶהְבָּה אֶל עֲצָמוֹ, עַל כּוֹחוֹ לִהְיוֹן וּלְסְלוֹחַ.
אַחֲר־כֵּן הוּא בּוֹרֵחַ לְבֵית-הַמֶּרְקַחַת שֶׁל הַגְּבֵרֶת
וְיִשְׁנִיאָק וּבּוֹכָה מְעַט. הַגְּבֵרֶת וְיִשְׁנִיאָק מְנַשֶּׁקֶת
אוֹתוֹ, נוֹתֶנֶת לוֹ מִמֶּתְקִים וּמִסִּפְרֵת לוֹ עַל טַחְנַת

ючи и камей	keys and a talisman	9 מפתחות וקמיע
мяные орехи, пот,	peanuts, sweat, soap, and	10 בוטנים, זיעה, סבון
мыло и халва	halvah	חללה
него перехватывает	his breath becomes short	11 הנשימה שלו מתקצרת
дыхание		
реступный мир	the world of crime	12 עולם הפשע
футбол	soccer	13 כדורגל
шуды	breasts	14 שדיים

הַקֶּמַח¹⁵ עַל-יַד הַנַּחַל הַכָּחוּל, שֶׁהִיָּתָה וּכְבֵר אֵינָנָה.
הוּא מְסַפֵּר לָהּ עַל חִלּוֹם שֶׁרָאָה בַּלַּיְלָה, וְהוֹלֵךְ לִנְגֹן
בְּבֵיתָן שֶׁל מַאֲדָאם יְבֻרֹכָה וּבַת אַחוּתָהּ לְיוֹבֹב.
אֶת הַלְטִיפּוֹת¹⁶ שֶׁקִּיבֵל מִגְּבֵרֶת וְיִשְׁנִיאָק מִחֲזִיר
הַלֵּל לְפֶסֶל¹⁷ בְּטֶהוֹכֵן מְבֻרֶנֶה. הֵלֵא גַם לְהַרְצֵל,
כְּאֲשֶׁר הָיָה יָלֵד, קִרְאוֹ מְשׁוֹנָע. וְלִכְיָאֵלִיק הַרְבִּיצִי¹⁸
כּוֹלֵם.

בְּעָרֵב לִפְנֵי הַשִּׁינָה הָיוּ מְזַמִּינִים אֶת הַלֵּל אֶל
הַחֹדֶר שֶׁל אָבָא. לַחֹדֶר הַזֶּה קוֹרְאִים "קְבִינֵט". יֵשׁ
בּוֹ סִפְרִים, שׁוֹלְחָן, וְחֶרְסִים עֲתִיקִים, וְעַל הַכּוֹל
מְבִיט מִהַתְמוּנָה הַגִּיאוֹגְרָף הַמְּהוֹלָל, הַנֵּס וְלִטֵר
לְאַנְדְּאוֹר.

הַלֵּל הָיָה אוֹמֵר לְאוֹרְחִים מְשַׁפֵּט נְכוֹן אֶחָד אוֹ
שְׁנַיִם. אַחֲר־כֵּן הָיוּ מְנַשְּׁקִים אוֹתוֹ וְשׁוֹלְחִים אוֹתוֹ
לִישׁוֹן.

בַּחוּשֶׁף הָיָה שׁוֹמֵעַ אֶת צִלְלֵי¹⁹ הַצֵּלּוֹ הַעֲצוּבִים
שֶׁל הַשְּׂכֵנָה לְיוֹבֹב. פֶּתְאוּם לֹא אָהֵב אֶת עֲצָמוֹ.
הָיָה קוֹרֵא לְעֲצָמוֹ "גִּ'לִּי", מִתְמַלֵּא צַעַר עַל כָּל
הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים, וְנִרְדָּם.

мельница	flour mill (windmill)
ласки, поглаживания	strokes, caresses
статуя	statue
били	hit
звук	sounds

טחנת קמח	שחנת קמח
לטיפות	טיפות
פסל	פסל
חרביצור	חרביצור
ציללים	ציללים

מסביב לבית בנה אבא גדר²⁰. מאחורי הגדר היו גרוטאות²¹. למטה בנאדי היתה החורשה²². שם מצאו פעם הילדים עצמות של חיל תורכי בתוך שרידים של מעיל צבאי²³. מאחורי הנאדי הזה היו גבעות ריקות ועוד נאדיות, שבהם הלכו ערכים עם עדרים. מרחוק היו עוד ועוד הרים וכפרים. בלילות באו משם יכבות של מואזין²⁴ וקולות של נשים ונערים.

אמא אמרה:

"בזמן שאתה, הנס, תרקוד כמו דובון²⁵ עם הליידי הזקנה שריפאת, אני אשב לבדי, אשתה מארטיני ואצחק לי. אבל אחר-כך אקום גם אני וארקוד פתאום עם מושל ירושלים, או עם סר א'לן עצמו. אז תשב לבדך בצד, ולא יהיה לך רצון לצחוק".

אבא אמר:

"הילד שומע אותך ומבין".

והלל אמר:

"אז מה יש?"

бор
там
оща
חוצרת
21
татки военной шинели
מקסט
22
ראי
23
מלה גסה
24
גסות רוח
25
двезжонок

fence 20 גדר
junk 21 גרוטאות
grove (of trees) 22 חורשה
remnants of a military coat 23 שרידים של מעיל צבאי
wails of a muezzin 24 יכבות של מואזין
(Muslim caller of the hours of prayer)
teddy bear 25 דובון

השכן האינז'ינר בנז'ינסקי נתן לאבא חליפת-ערב אנגלית מתוצרת²⁶ "שצ'יפק" בלודז'. אמא ישבה כל הבוקר על המרפסת²⁷ והתאימה את החליפה למידות של אבא.

בצהריים מדד אבא את החליפה מול הראי²⁸ ואמר:

"אבסורד".

אמא אמרה בצחוק:

"הלא הילד שומע אותך ומבין הכול".

הלל אמר:

"מה יש? אבסורד זה לא מלה גסה²⁹".

אבא אמר:

"שום מלה אינה גסה. גסות-הרוח³⁰ היא בדרך-כלל מאחורי המילים או ביניהן".

ואמא:

"גסות יש כאן בכל דבר, אפילו ברעיונות שלך. שאתה מכניס להלל לראש. וגם זה אבסורד".
אבא שתק.

מיטיה, השכן בבית, יצא אל המטבח להכין לו כוס תה. בדרך אל המטבח נופף בידו לשלום, כאילו הרבה בני-אדם לפניו.

продукция
балкон
зеркало
грубое слово
грубость
a product of
balcony
mirror
dirty word
vulgarity of spirit

חוצרת
21
מקסט
22
ראי
23
מלה גסה
24
גסות רוח
25
двезжонок

אָמָא אָמְרָה:

"הוא כמו כלב עזוב".

שְׁתָקָה רָגַע וְהוֹסִיפָה:

"חֲמֵשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם הוּא מִתְרַחֵץ, וְאַחֲרֵי כָל

רַחֲצָה הוּא מִתְבַּשֵּׁם³¹, וּבְכָל זֹאת יֵשׁ מִמֶּנּוּ תָמִיד

רִיחַ לֹא טוֹב. צָרִיךְ הֵיךְ לְמַצּוֹא לוֹ אִיזוֹ בַחֲוָרָה.

אוֹלֵי אִיזוֹ עוֹלָה חֲדָשָׁה. עֲנִיָּה אָכַל נַחֲמָדָה. אֵתָהּ,

הֵנֶס, לֶךְ לְהִתְגַּלַּח³² עֲכָשִׁיו, וְהִלֵּל — לְהַכִּין

שִׁיעוּרִים. מָה אֲנִי עוֹשֶׂה כָּאֵן בְּבֵית־הַמְּשׁוּגָעִים

הַזֶּה?"

ה

הִיא בָּאָה מִנְּאֻשָּׁה לְלִמּוּד הִיסְטוֹרְיָה עַל הַר-

הַצּוֹפִים. אַחֲרֵי פְחוֹת מִשְׁנֵה הַתִּיאָשָׁה מִן הָאָרֶץ

וּמִן הַשָּׂפָה. נִיּוֹטָה אַחוּתָהּ הַגְּדוּלָּה מִנִּי-יִוְרָק,

שֶׁלַחָה לָהּ כְּרִטִים הַפְּלָגָה² מַחִיפָה לְאַמְרִיקָה

בְּאוֹנִיָּה "אוֹרוֹרָה". יָמִים אַחָדִים לִפְנֵי נִסְעָתָהּ

הִפְגִּישׁ אוֹתָהּ הַדּוֹקְטוֹר רוֹפֵין עִם אַבָּא. הוּא הִרְאָה

לוֹ אֶת הָאֶקְנֹאֲרִילִים הַיָּפִים שֶׁצִּיָּרָהּ, וְאָמַר שֶׁהוּא

מִצְטָעַר שֶׁהַגְּבֵרֶת עוֹזֶכֶת אוֹתָנוּ, וְגַם הִיא מוֹצֵאת

אֶת הָאָרֶץ קָשָׁה וּמְפִלִּיגָה לְאַמְרִיקָה.

הֵנֶס קִיפְנִים הַבֵּיט רָגָעִים אַחָדִים בְּאַקְנֹאֲרִילִים.

הַצֶּפֶר הַגֶּרְמָנִי, שֶׁאִתּוֹ נָדַד עַד מְקוֹרוֹת הַיַּרְדֵּן, עָלָה

פְּתֹאוֹם בְּמַחְשָׁבָתוֹ. הוּא נָגַע בְּאַצְבָּעוֹת עֲדִינוֹת

בְּאַחַד הָאֶקְנֹאֲרִילִים, אָסַף בְּמַהֲירוֹת אֶת יָדוֹ, וְאָמַר

מִשְׁהוּ עַל בְּדִידוֹת נַחֲלוֹמוֹת בְּכָלֵל, וּבִירוֹשָׁלַיִם

בְּכָרֵט.

אָמָא חִיִּיכָה אֵלָיו, כְּאִילוֹ שֶׁבֶר בְּטָעוֹת אֲגָרָטֵל

יָקָר.

אַבָּא בִיקֵשׁ סְלִיחָה, וְהִשְׁתַּתַּק.

לְדוֹקְטוֹר רוֹפֵין הֵיךְ כְּרִטִים זוּגִי³ לְקוֹנְצֶרְט

(она) отчаялась
билет на пароход
на двоих

despaired
sailing (boat) ticket
double

התנאשה
כרטיס הפלגה
זוגי
ишится (о духах)
ишится

perfumes himself
to shave

31 מתבשם
32 להתגלח

קאמרי של תזמורת פליטים⁴ חדשה. בשמחה ויתר על הכרטיס ונתן אותו לזוג הצעיר. הוא לא יכול ללכת לקונצרט, כי קראו לו להתיעצות דחופה. אחרי הקונצרט טיילו מעט ברחוב הנסיכה מרי. חלונות-הראנה⁵ היו מקושטים ומוארים. לרגע דומה היתה ירושלים לעיר אמיתית. אוטובוס נעצר לידם, ונהג במכנסיים קצרים חיך ואמר: "בבקשה". אף הם לא ביקשו לנסוע. ג'יפ צבאי נסע מהר ברחוב, ומרחוק צלצל פעמון. שניהם הסכימו כי בעיר ירושלים יש איזה קסם קשה⁶. אחר-כך הסכימו לשוב ולהיפגש למוחרת ולאכול יחד גלידה עם תות-שדה⁷ בקפה "זיכל". ליד שולחן סמוך ישבו הפילוסוף בופר והסופר⁸ עגנון. מפני שלא הסכימו ביניהם, הציע עגנון כמתברר⁹ לשאול את הנוער. אבא העיר משהו, ועגנון ובופר צחקו שניהם וגם החמיאו¹⁰ לאשה הצעירה. אותו רגע אולי התמלאו אור עיניו הכחולות של אבא מאחורי המשקפים העגולים. כעבור תשעה-עשר יום הכריזו הנאצים על

הגדלת הצבא הגרמני. באירופה היתה מתיחות¹¹. האוניה "אורורה" לא הגיעה לחיפה. אבא קבע פגישה עם בן-עירו, הפרופסור יוליוס ורטסהיימר. הוא ביקש להתיעץ איתו בענין פרטי. נכון היה, אשם, עקשן¹², והסתבך במילים¹³. הפרופסור ורטסהיימר הקשיב לדברי אבא. אחר-כך סילק את חתוליו וסגר את הדלת. הפרופסור הזהיר את אבא מפני סתירות בחייו האישיים. והנה דוקא הדברים האלה הביאו את אבא לנדאות, שארצה לוי¹⁴ סוף סוף אהבה. רות והנס התחתנו בירושלים ביום שבו הכריז היטלר בנירנברג, שהוא רוצה שלום והבנה. בחתונה השתתפו עובדי המחלקה הנטרירית, ובהם שני נוצרים מבית לחם, משפחת רופין, פליטים וחלוצים, שכנים אחרים מתל-אונה וסטודנט-מהפכן¹⁵ רזה מהר הצופים, שהביט כל הזמן בעיניים בוערות בפלה¹⁶. הוא ברוך בשם הידידים והבטיח, שסוף הצדק לנצח. לאחר הנאום שתה הסטודנט בקבוק בירה, השתפר¹⁷,

напряженная обстановка	tension	מתיחות
(был он) растерян, виноват и упрям	confused, guilty, stubborn	נבוך, אשם, עקשן
речь была путанная	tripped over his words	הסתבך במילים
пришла к нему революционер	happened to him	אירעה לו
невеста	revolutionary	מהפכן
напился	bride	כלה
	got drunk	השתכר

кестр беженцев	refugee orchestra	תזמורת פליטים
трины	shop windows	חלונות-ראנה
льно действующее колдовство	difficult charm	קסם קשה
убничное	ice cream with straw-berries	גלידה עם תות שדה
мороженое	writer	סופר
сатель	jokingly	כמתברר
шутку	complimented	החמיאו
дали комплимент		

וְקָרָא לַחֲתָן וּלְכֹלָה "בּוֹרְזוֹי" וְ"אַרְטִיסְטָקָה".
הָאוֹרְחִים הֵלְכוּ, וְאָבָא הֵבִיא בְּטַפְסִי אֶת מַעַט
הַחֲפָצִים שֶׁל אָמָא אֶל הַבֵּית בְּשִׁכּוּנַת תַּל-אַרְזָה.
שֶׁם, בְּשִׁכּוּנַת תַּל-אַרְזָה, בְּבֵית הָאָבֶן הַקָּטָן, מוֹל
הַנְּאֻדִּיּוֹת וְהַהָרִים, נוֹלַד לָהֶם לְאַחַר שָׁנָה יָלַד בְּהִיר.

כְּאֶשֶׁר שָׁבוּ אָמָא וְהַתִּינוֹק מִבֵּית הַחוֹלִים, אָמַר
אָבָא:

"בֵּינַתִּים זֹהִי שִׁכּוּנָה רְחוֹקָה. בְּגִינָה שְׁלֵנוּ
צוֹמְחִים רַק שְׁתִּילִים¹⁸ קִטְנִים. כָּל הַיּוֹם מְכָה
הַשֶּׁמֶשׁ בְּתַרְסִים. אָבָל אַחֲרֵי שָׁנִים יִצְמַחוּ הָעֵצִים
וְיִהְיֶה לָנוּ הַרְבֵּה צֶלֶל¹⁹. תִּהְיֶה כָּאֵן פִּינַת-חֶמֶד²⁰
כְּאֶשֶׁר יִגְדַּל הַלֵּל, וְאֶנְחֲנוּ נִהְיֶה זָקְנִים יַחַד. נַעֲשֶׂה
גַּם סוּכַת-גִּפְנִים²¹, וּבִסּוּכָה תּוּכְלִי לְשַׁבֵּת כָּל הַיּוֹם
וּלְצִיר אֶקְנֹא רְלִים יָפִים. אוּלֵי גַם פִּסְנָתָר יִהְיֶה.
יִסְלְלוּ²² כְּבִישׁ מִהַשִּׁכּוּנָה אֶל הָעִיר, וּבִירוּשָׁלַיִם
תִּהְיֶה מְמַשְׁלָה עֹבְרִית עִם צָבָא עֹבְרִי. הַדּוֹקְטוֹר
רוֹפֵין יִהְיֶה מִינִיסְטֵר, וְהַפְּרוֹפֶסוֹר בּוֹבֵר יִהְיֶה נָשִׂיא,
וְאוּלֵי מֶלֶךְ. יִיתְכֵּן שְׂאֲנִי אֲנַהֵל אֶת הַמֶּשֶׁרֶד
הַנְּטְרִינִי, וּמִכָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ עוֹלִים חֲדָשִׁים".

seedlings	שְׁתִּילִים	18
shade	צֶל	19
a lovely corner, "a little bit of heaven"	פִּינַת-חֶמֶד	20
grape arbor	סוּכַת-גִּפְנִים	21
they will pave	יִסְלְלוּ	22

פִּתְאוֹם הִתְבִּישׁ²³ מְאוֹד עַל הַנְּאוֹם, וּבְעֵיקָר
הִתְחַרַּט²⁴ עַל כִּמָּה מִיָּלִים שֶׁבָּחַר. צֶעַר פִּתְאוּמִי הָיָה
סָבִיב שְׁפָתָיו, וְהוּא הוֹסִיף בְּמַהִירוֹת וּבְקוֹל מַעֲשִׂי:
"עֲכָשְׂיוּ אֵלַי לְהֵבִיא קָרַח²⁵, וְאֶת תְּשַׁכְּבִי לָנוּחַ,
כְּדִי שֶׁבְּעֶרֶב לֹא תִהְיֶה לָךְ שׁוֹב מִיַּגְרָנָה. כִּמָּה חֵם".
אָמָא נִעְצָרָה עַל-יַד מַדְרָגוֹת הַמַּרְפֶּסֶת. הִיא
הִבִּיטָה בְּרַחֲמִים רַבִּים עַל שְׁתִּילֵי הַפְּרָחִים וְאָמְרָה:
"לֹא יִהְיֶה פְּרָחִים. יִהְיֶה שִׁטְפוֹן²⁶. אוּ מִלְחָמָה.
כוֹלָם יָמוּתוּ".

אָבָא לֹא הִשִּׁיב.

בְּרַגְעִי מְבוּכָה רָגִיל הָיָה לְהִגִּיד:

"אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ. לֹא כְּדָאִי לְדַעַת הַכּוֹל. יֵשׁ כָּל מִינֵי
דְּבָרִים בְּעוֹלָם, שְׂטוֹב יוֹתֵר פְּשׁוּט לְעִזּוּב אוֹתָם
לְנַפְשָׁם".

застыдился	he was embarrassed
сожалел	regretted
лед	ice
потоп	flood

התביש	התחרט
קרח	שיטפון

בְּאַלְבוּם¹ הַתְּמוּנוֹת רוֹאִים אֶת אִמָּא כָּף:
גִּימְנוֹסִטִית בְּלוֹנְדִינִית, עִם יוֹפִי סְתוּי. בִּידֶיהָ הִיא
מַחְזִיקָה כּוֹבֵעַ לָכֵן. עַל גֶּדֶר מֵאֲחֻרֶיהָ שְׁלוֹשׁ יוֹנִים²,
וְגַם סְטוּדֶנֶט פּוֹלְנִי יוֹשֵׁב עַל הַגֶּדֶר וְצוֹחֵק צְחוֹק
גָּדוֹל.

הִיא הִיְתָה הַקְרִינִית³ הַטּוֹכָה בְּיוֹתֵר בְּגִימְנוֹסִיָּה
הַלְאוּמִית. כָּכֵר כְּשֶׁהִיְתָה כָּבֵת שְׁתִּים-עֶשְׂרֵה,
הִתְרַגְּשׁ הַמּוֹרֶה הַנּוֹתִיק⁴ לְסִפְרוֹתֶי אַחֲרֵי שֶׁשָּׁמַע
אוֹתָהּ קוֹרֵאת שִׁירָה פּוֹלְנִית. "קוֹלָהּ שֶׁל רוּת!",
אָמַר הַמּוֹרֶה וְהוֹסִיף: "אֵילוּ יָדְעוּ הָאֵילוֹת" לְשִׁיר,
וְדַאי שְׁרוֹת הָיוּ כְּמוֹ רוּת הַקֶּטְנָה.

כֹּאֲשֶׁר חֲזָרָה אִמָּא עַל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, הִיְתָה
צוֹחֵקֶת. הֵן לֹא יָדְעָה לְשִׁיר. הִיא אֶהְבָּה בְּאוֹתוֹ זֶמֶן
חַיּוֹת-בֵּית קֶטְנוֹת וּנְקִיּוֹת, אֲנָשִׁים מְפוֹרְסָמִים,
רִיקוּדִים, שְׁמֵלוֹת-תְּחָרִים⁷ וּמְטַפְּחוֹת-מְלֶמְלָה⁸. הִיא
הִתְעַנִּינָה גַם בַּחֲבֻרוֹתֶיהָ הָעֲנִיּוֹת, שֶׁלֹּא הָיוּ לָהֶן

- 1 אַלְבוּם
- 2 יוֹנִים
- 3 קְרִינִית
- 4 נְתִיק
- 5 סִפְרוֹת
- 6 אֵילוֹת
- 7 שְׁמֵלוֹת-תְּחָרִים
- 8 מְטַפְּחוֹת-מְלֶמְלָה

שְׁמֵלוֹת-תְּחָרִים וְלֹא מְטַפְּחוֹת-מְלֶמְלָה. הִיא אֶהְבָּה
גַּם אֶת הָאֲנָשִׁים הַסּוֹכְלִים שֶׁפָּגְשָׁה בִּילְדוּתָהּ:
הַחֲלָכֵן, הַקֶּבֶץ⁹, סִבְתָּא גִיטֵל, הַמְּשֻׁרְתוֹת¹⁰, אֲכָל
רַק אֶת אֵלֶּה שֶׁהִסְכֵּל לֹא פָּגַע בְּצוּרָתָם, וְרַק אִם הָיוּ
מֵלֶאכְכוּלִיִּים, וְהִתְנַהֲגוּ כְּמוֹדִים בְּאַשְׁמָה¹¹
וּמִשְׁתַּדְלִים לַחֲזוֹר בַּתְּשׁוּבָה¹².

הִיא תִּרְגְּמָה¹³ מְפוֹלְנִית חִיבוּר שֶׁכְּתָבָה בְּיוֹם
הַיּוֹלְדֶתָה הַחֲמִישֶׁה-עָשָׂר, וְאַמְרָה לְהִלֵּל שִׁיקְרָא
אוֹתוֹ בְּקוֹל:

"הֵיִם הַכּוֹל מְרַשֶּׁה לְקִרְנֵי-הַשֶּׁמֶשׁ לְשֹׂאוֹב אֶת
מִימֵיו¹⁴, לַעֲשׂוֹת מֵהֶם עֲנָנִים הַדּוֹמִים לְצִמְרֵג-גֶּפֶן
מְלוּכָלָף¹⁵, לְהוֹרִיד גֶּשֶׁם עַל הָרִים וְשָׂדוֹת, אֲכָל לֹא
עַל הַמְדַּבֵּר הַמְּכּוֹעֵר¹⁶..."

סִתְּאוּם כְּעֶסֶה, חֲטָפָה¹⁷ אֶת הַדָּף מִהִילָד, וְקָרְעָה
לְגִזְרִים¹⁸ קֶטְנִים:

"נִגְמַר!" קָרָאָה בִּיאוּשׁ, "נִגְמַר! מֵת וְדִי!
אֲבוֹד!"

молочник, нищий	milkman, beggar
служанки	(women) servants
как бы виноватые	as if admitting their guilt
просить прощения	to repent
перевела	translated
впитывать воды свои	to draw up its water
грязная вата	dirty cotton
отвратительный	ugly
выхватила	grabbed
порвала на мелкие кусочки	tore to shreds

חֲלָכֵן, קֶבֶץ	бом
מְשֻׁרְתוֹת	уби
מְדוּרִים בְּאַשְׁמָה	ца-декламатор
לַחֲזוֹר בַּתְּשׁוּבָה	рый
תִּרְגְּמָה	спратура
לְשֹׂאוֹב אֶת מִימֵיו	и, газели
עֲמִירָגוֹן מְלוּכָלָף	тъя с вышивкой
מְכּוֹעֵר	истовые платочки
חֲטָפָה	
קָרְעָה לְגִזְרִים	

בחוץ היתה אז שבת ירושלמית חורפית. בבית הקטן בשכונת תל-ארזה בער תנור-הנפט¹⁹ באש כחולה. תה ותפוזים²⁰ היו על השולחן ואגרטל עם פרחי כריזנטמה. על הקירות היו ספריו של אבא. צל נפל עליהם. מן הנאדי צעקה הרוח. בלעג מר²¹ היתה אמא מספרת על ימי נעוריה בנארשה, על שיט²² בויסלה, על משחקי הטנים בבגדים לבנים, על הפרשים²³ שצעדו כל יום ראשון בשדרות²⁴ הרפובליקה. לפעמים פנתה פתאום לאבא וקראה לו דוקטור זיכל, במקום לקרוא לו דוקטור קיפניס, הנס, חנן.

אבא היה שם את אצבעותיו הדקות והיפות על המצח²⁵, לא נעלב²⁶. מחיך היה לזכר ההערה שהשמיע פעם בקפה זיכל באוזני עגנון והפילוסוף בוכר. איד צחקו שניהם וגם החמיאו לכת-לוית²⁷.

כשהיתה אמא כבת שש-עשרה, הרשתה לתדיאוש היפה לנשק אותה ליד הגשר²⁸: פעם על מצחה, ואחר כך על שפתיה. אבל יותר לא הרשתה

לו. הוא היה צעיר ממנה בשנה וחצי, נער יפה, מצטנן בטנים ובריצה. פעם הבטיח לה שיאהב אותה לנצח²⁹. אבל הנצח נראה לה באותם ימים כמעגל לא גדול, מלא אור נעים, והאהבה כמו משחק טנים בבוקר יום-חג.

אביו של תדיאוש היפה נפל במלחמה על חרות³⁰ פולניה. מדי שנה ביום-האומה³¹ היו רות ותדיאוש עומדים שניהם על בימה בחצר הגימנסיה. תפקידו של תדיאוש היה להדליק אש בלפיד³². התלמידים והמורים היו עומדים דום³³. הרוח שיחקה בדגלים. ורות היתה מדקלמת³⁴ את שורותיו של המשורר הלאומי. בכל הכנסיות³⁵ צלצלו פעמוני החג. ובלילה, במסיבה³⁶ בבית מנהל האופרה, הרשו לה הוריה לרקוד נאלס אחד עם הגנרל גוז'ינסקי עצמו.

אחר-כך פרצה הציונות. תדיאוש היפה הצטרף לחוג הנוער³⁷ הלאומי. מפני שלא הסכימה לבלות איתו סוף שבוע אחד אצל דודתו בכפר, שלח לה

вечно	forever	לנצח
свобода	liberty	חרות
день национального праздника	the National Day	יום הלאומי
факел	torch	לפיד
стояли "смирно"	stand at attention	עומדים דום
декламировала	recite	מדקלמת
церкви	churches	כנסיות
празднование; вечеринка	party	מסיבה
молодежная ячейка	youth group	חוג נוער

теплой обогреватель	kerosene stove	תנור-נפט	19
оранжины	oranges	תפוזים	20
с горькой иронией	bitter scorn	בלעג מר	21
мечные катания	sailing	שיט	22
кавалеристы	horsemen	פרשים	23
проспект	boulevards	שדרות	24
лоб	forehead	מצח	25
обижался	wasn't insulted	לא נעלב	26
она, его сопровождавшая	his companion	בת-לויתו	27
мост	bridge	גשר	28

פֶּתֶק³⁸ מְכוּעֵר. פֶּתְאוּם מֵת הַמּוֹרֶה הַזֶּקֶן שָׁאֵהָב אֶת קוֹלָהּ. וְאַחֲר־כֵּן מָתוּ שְׁנֵי הוֹרִיָּה בְּחוּדֶשׁ אֶחָד. רַק הַתְּמוּנוֹת נִשְׁאָרוּ לָהּ לְזִכְרוֹן.

נִיּוּטָה אַחוּתָה הַגְּדוֹלָה מִיָּהֳרָה לְהַתְחַתֵּן עִם רוֹפֵא-נָשִׁים אֶלְמָן³⁹ וְנִסְעָה אִיתוֹ לְנִי-יֹרֶק. וְאַמָּא בָּאָה לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל לְלִמּוּד הַיִּסְטוֹרִיָּה עַל הַר-הַצּוֹפִים. הִיא שְׂכָרָה⁴⁰ לָהּ חֹדֶר קָטָן בְּסוֹף הָעוֹלָם, בְּשִׁכּוֹנַת נָנָה שְׁאֵנָן. נִיּוּטָה שָׁלְחָה לָהּ בְּכָל חוּדֶשׁ מַעֲט כֶּסֶף. בְּאוֹתוֹ חֹדֶר אֶהָבוּ אוֹתָהּ כְּמָה אֲנָשִׁים מוֹפְלָאִים, וּבִינֵיהֶם, בְּמִשְׁךְ חֲג־חֲנוּכָּה אֶחָד, הַמְּשׁוֹרֵר אֶלְכֶסְנֶדֶר פֶּן.

אַחֲרֵי שָׁנָה הַתְּאַכְזָבָה⁴¹ מִן הָאָרֶץ וּמִן הַשָּׂפָה, וְהַחֲלִיטָה לְנִסּוֹעַ לְנִי-יֹרֶק אֶל אַחוּתָהּ. אַז הִפְגִּישׁ אוֹתָהּ הַדּוֹקטוֹר רוֹפִין עִם אָבָא. אָבָא סִיפֵר לָהּ עַל חִלּוּמוֹ לְהָקִים חֲנַת-בֶּקֶר בְּגִלְיָל. רֵיחַ עֵדִין הָיָה לוֹ. הִיא הִיָּתָה עֵיפָה מְאוֹד, וְהָאוֹנִיָּה "אוֹרוּרָה" לֹא הִגִּיעָה לְחִיפָה.

אָבָא וְאַמָּא הָיוּ רְגִילִים לְשִׁכַּת זֶה מוֹל זֶה בְּחֹדֶר-הָעֵבֹדָה, שְׁאָבָא קָרָא לוֹ "קְבִינֵט". הַגִּיאוֹגְרָף הַמְּהוּלָל הֵנֵס וּלְטֵר לֹאנְדְּאוּאָר הָיָה מְבִיט בְּשִׁנְיָהֶם בְּמִבְט סֶפְקָנִי מִתְּמוּנָתוֹ הַגְּדוֹלָה. וּבָנָם הָעֶגְלָגֵל הָיָה

בּוֹנָה טִירַת קוֹבִיּוֹת⁴², וּפְתָאוּם הוֹרֵס אוֹתָהּ, מִפְּנֵי שֶׁרָצָה לְבָנוֹת אַחֶרֶת תָּמִיד. לְסַעֲמִים שְׁאֵלָה אָמָּא:

"הֵנָּס, מָה יִהְיֶה?"

וְאַבָּא הָיָה עוֹנָה:

"אֲנִי מִקְנָה וּמֵאֲמִין שֶׁהַמַּצֵּב יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹכָה". כְּאִשֶּׁר אָמַר אָבָא אֶת הַמִּילִים הָאֵלֶּה, זָכַר הַלֵּל אִיךְ יֵצְאוּ הוּא וְחֻבְרֵיו לְצוּד⁴³ אֲרִיּוֹת, אוֹ לְגִלּוֹת אֶת מְקוֹרוֹת הַנִּילוֹס בְּחוּרֶשֶׁת תַּל-אַרְזָה. אִיךְ רָאָה שְׁתָּאוּם כְּפִתוֹר-זָהָב⁴⁴. הוּא הִתְחִיל לְחַפּוֹר⁴⁵ כְּדֵי לְגִלּוֹת אֶת הָאוֹצֵר⁴⁶, וְגִילָה שְׂרִידִים שֶׁל מַעֲיֵל עָבָאִי. רֵיחַ מִתּוֹק וְנוֹרָא עָלָה מִשָּׁם. הוּא הִמְשִׁיךְ לְחַפּוֹר וּמָצָא שְׁנֵהָב⁴⁷ וְעוֹד שְׁנֵהָבִים, וּפְתָאוּם הָיוּ הַשְׁנֵהָבִים מְחוּבְּרִים לְגוּלְגוּלַת רִיקָה⁴⁸ וְצוֹחֶקֶת. לְעוֹלָם לֹא יִחְזוֹר לְחַפֵּשׁ אֶת מְקוֹרוֹת הַנִּילוֹס. לְעוֹלָם.

כָּל יוֹם הָיָה אָבָא יוֹצֵא לְכַפְּרִים, לְבוֹשׁ מְכֻנְסֵי-חֲאָקִי, כּוֹתוֹנֶת כְּחוּלָה עִם כִּיסִּים מְלֵאִים פְּתָקִים. בְּחוּרָף הָיָה לוֹבֵשׁ מְכֻנְסֵי-קוֹרְדְּרוֹי חוֹמִים, וְצֵאָקֶט וְקֵאָסְקֵט.

башня из кубиков
охотиться
позолоченная
пуговица
рыть; копать
клад
слоновая кость
пустой череп

castle of blocks
to hunt
gold button
to dig
treasure
ivory
empty skull

טִירַת קוֹבִיּוֹת
לְצוּד
כְּפִתוֹר-זָהָב
לְחַפּוֹר
זָהָב
שְׁנֵהָב
גוּלְגוּלַת רִיקָה

иска
овец
шла в аренду
почаровалась

note
widower
rented
she became disappointed

פֶּתֶק 38
אֶלְמָן 39
שְׂכָרָה 40
הַתְּאַכְזָבָה 41

בשכונת תל-ארזה לא הוקם בית-תרבות ו גם כביש לא נסלל. על אחד המדרונות הרחוקים נפתחה מחצבת אבן. מר כהן הקים נגריה קטנה, שהיתה מיצרת רהיטים מיוחדים לעשירי יריחו ובית-לחם, למושל ירושלים, וגם לארמון האמיר עבדאללה מעבר-הירדן. האינז'ינר בנ' ז'ינסקי שם על גג ביתו אנטנת-רדיו גדולה, כדי שיוכל לשמוע את תחנות השידור הרחוקות. הוא גם בנה טלסקופ על הגג.

בלילות צעקו תנים מקרוב. פנס-רחוב יחידי האיר את הדרך. בחוץ בחושך לא היה איש. כל החושבים נהגו להסתגר בבתיהם. מאדאם יברובה ניגנה כל ערב בפסנתר, ובת-אחותה ליובוב ניגנה בצ'לו, עד שהלב היה מתמלא צער. הפרופסור הנקן יוליוס נרטהימר היה גוזר ומדביק קטעי

дом культуры	cultural center	בית תרבות
склон горы	slope	מדרון
памятник из камня	stone quarry	מחצבת אבן
столярная мастерская	carpentry shop	נגריה
радиостанция	broadcasting (radio) station	תחנת שידור
вырезал и наклеивал	cut and paste	גוזר ומדביק

אבל בלילות השבת, לאחר המקלחת⁴⁹, היה לובש חולצה לבנה ומכנסים אפורים. שערו היה רטוב⁵⁰, וריח אהוב של מי-גילוח ושל סבון-שקדים⁵¹ נודף ממנו⁵². אז היתה אמא נושקת לו פתאום על קצה אפו, ואומרת לו: "ילד גדול אחד". והלל צחק.

באירופה היתה אז מלחמה עולמית. אבל ברחובות ירושלים היו רק קבוצות של חילים אוסטריים חביבים, ניו-זילנדים, סנגאלים שנראו כמו חילי שוקולד, וחילים סקוטים רזים. בעיתונים הדפיסו מפות עם חיצים⁵³. לפעמים עברו בירושלים שירות צבאיות⁵⁴ ארוכות. העיר היתה שקטה מאוד. אל המלחמה הרחוקה התחסו התושבים בדאגה אך בשקט. הכול חיכו לשינוי לטובה, שנדאי יבוא, ואולי יורגש גם בירושלים.

shower	מקלחת	49
wet	רטוב	50
almond soap	סבון-שקדים	51
wafted from him	נודף ממנו	52
maps with arrows	מפות עם חיצים	53
military convoys	שירות צבאיות	54

עיתונים, שסופר בהם על תופעות החורגות מחוקי הטבע.⁷

לילה-לילה חיפש האינז'נר בנז'ינסקי ברדיו של את שידורי ברלין, לונדון, מילאנו, וישי, קהיר וקירנאיקה. שכנים סיפרו כי הוא שותה עראק כלילות, ומשתכר מן המשקה המחריד⁸ והמזרחי הזה.

האינז'נר בנז'ינסקי מספר היה לשכנים, איך ניהל ברוסיה פרויקט הנדסי גדול, והקים "כמו מחבר פואמה" את תחנת הכוח⁹ ההידרואלקטרית בעיר טאגאנרוג. אחר-כך הכעיס את סטאלין, נאסר וברח, והגיע לירושלים דרך אפגניסטאן, טהראן ובגדר. אבל, כאן, במפעלי ים-המלח¹⁰, מעסיקים אותו רק בדברים קטנים. הוא היה מתקן משאבות¹¹, משגיח על גנרטור ועל טרנספורמטור פרוכינציאלי.

לילה אחד צעק האינז'נר בנז'ינסקי "שרפה! שרפה!" מפני ששמע את הארואיקה של בטהובן מתחנת שידור נאצית.

אבא קם מיד, הלך אל ביתו, דפק על הדלת וקרא: "אדון בנז'ינסקי, בבקשה ממך, אדון בנז'ינסקי".

אבל הדלת לא נפתחה. גם שרפה לא הייתה. רק ריח מדורות כבויים¹² בא עם הרוח מהנאדי. ויכבה של מואזין רחוק, או לא מואזין, כי אם פן רעב בחורשת תל-ארזה.

כלילות כאלה היה הלל מתעורר בהתקף של מחלת הקצרת. בחלון היה רואה את גולגולת החיל התורכי צוחקת אליו. הוא היה מכסה את ראשו בסדין¹³ ובוכה. רופא-הבהמות היה קם וכא לחדר הילד. הוא היה מכסה אותו ושר לו שיר שקט: "גם טלה וגדי נרדם / גם אתה, עצום עינים / שך הרוח ונדם / ישנה ירושלים".

אחר-כך היה מיטיה השכן בוכה מהחלומות: "אין רחמים! אל תגעו בו! הוא עוד חי! אין כלום! אין!" ושחק.

רק תנים נערפל היו בחוץ עד אור הבוקר.

ые истории
удеса природы
шний
простанция
приятя Мертвого моря
сы

phenomena that defy the
laws of nature
terrible
power plant
the Dead Sea Works
pumps

7 תופעות החורגות מחוקי הטבע
8 מחריד
9 תחנת כוח
10 מפעלי ים-המלח
11 משאבות

потушенные костры
простыня

doused campfires
sheet

מדורות כבויים
בדיון

סליחה. כמה נהדרת הגברת בשמלתה הכחולה.
כמה נהדר האביב בירושלים שלנו לפני החורבן
הגדול. הלא אנחנו צריכים לעשות משהו. כמה
זמן נשאר לנו?"

הוא פנה אל חדרו, כמעט רץ. אבל את דלת
חדרו לא סגר בכות, אלא ברוף.
אמא אמרה:

"הנציב העליון אינו מסוגל¹ להבין כמה סובל
בחור כמו מיטיה. אפילו המלך אינו מסוגל לעזור
לו. אפילו המשיח, אילו האמנתי בו".

אחר-כך המשיכה בקול אחר:
"נאני בן. אני הייתי יכולה להציל אותו בקלות
מן השיגעון. אני עצמי. הלא זוהי הפרידות, הנס,
זוהי הגלות האמיתית. אני הייתי מסוגלת לבוא
אליו בכותונת באמצע הלילה, לבוא לגעת בו. או
לסחות להביא אליו אשה אחרת ולעמוד מן הצד,
להביט מאושרת. לכבות את הגחלים, ולתת לו
שלום ושקט. אז מה אם נודף ממנו ריח רע. ואחר-
כך לשמוע אותו צונח ברוסית ונח בשלום.
באצבעותי הייתי סוגרת לו את העיניים ושרה לו:
נומה בן. בעד המעשה הזה אפילו הכוכבים
והחרים היו אוהבים אותי. אתה תפסיק מיד

разрушение
не в состоянии
изгнание
горящие угольки

destruction
is not capable
exile
coals

הורן
ינו מסוגל
גלות
נחלים

מיטיה אמר לאבא:
"התואיל למסור בשמי הודעה קצרה לנציב
העליון? שנים-שלושה משפטים דחופים".

אבא אמר:
"אינני חושב שאוכל לדבר באופן אישי עם
הנציב העליון".

מיטיה אמר בעיניים בוערות:
"תגיד לו בבקשה: משיח-צדקנו! בוא יבוא.
חרכ-אש תתהפך בידו. הוא יבוא ממזרח. איש לא
ישאר אחריו".

אבא אמר:
"אינני חושב שאוכל להגיד לו דברים כאלה.
ונדאי שלא בשפה האנגלית".

מיטיה כעס ואמר:
"ירושלים ההורגת את נביאיה, היא תשרוף את
המתיונים² החדשים".

ומיד, כשראה את אמא, הוסיף:
"שלום לגברת. בבקשה. הלא אני רק צחקתי
קצת. והיא מסתכלת בי בלי רחמים. אני מבקש

היא נאמנה
נאמנה

our righteous Messiah
Hellenists

1 משיח-צדקנו
2 מתיונים

להביט בי כך. ושתדע כמה אני שונאת. שונאת.
את ורטהיימר ואת בוכר ואת שרתוק שלך. הלנאי
שהאצ"ל והלח"י יעיפו את כולם באויר. שונאת
אותם. ותפסיק להביט בי כך."

אבא אמר:

"זה מספיק, רות. הילד שומע ומבין כמעט כל
דבר."

היא משכה אליה את הילד בכוח, חיבקה את
ראשו ונשקה לו נשיקות קשות.

אחר כך אמרה בשקט:

"כן, נכון. די. אתה כבר סלחת לי, הנס. עוד
מעט יבוא הטכסי האדום ואנחנו ניסע אל הנשף.
עמוד, אל תזוז, הנס, עד שאקשור לך את העניבה.
המטופשת שלך. נגד בוכר והשאר אין לי בעצם
טענות. הנה, עכשיו נזכרת לחיף. סוף-סוף. למה
אתה מחיף?"

אבא שתק.

ט

בשבוע שבו כבשי היטלר את וארשה עזב מיטיה
את הקיבוץ שלו שבצמק יזרעאל בגלל ויכוח
אידיאלי. הוא גם קיבל פתאום ירושה מדודתו
היחידה שמתה ביוהנסבורג.

מיטיה בא לגור בירושלים. הוא רצה לחקור את
העמים שחיו פעם בארץ, ורצה להוכיח שהערבים
פולס, הם יהודים שהאסלאם נכפה עליהם.

הוא היה בחרור רזה. צמחוני. כשהיה עומד
במטבח ומכין לעצמו תה, היה הילד רואה בעיניו
אור קנאי.

כאשר בא, שילם לאבא דמי שכירות לשנתיים
מראש. לפעמים היה משתמש במכונת הכתיבה
של אבא. פעם שלח מכתב לכל העיתונים, אבל
העיתונים לא פרסמו אותו. ופעם רמז, שהוא

захватил
идеологический спор
наследство
обращены насильно
(в ислам)
вегетарианец
фанатичный
арендная плата
намекнул

conquered
ideological argument
inheritance
was imposed
vegetarian
fanatical
rent
hinted

נכש
ויכוח אידיאלי
ירושה
נכפה
צמחוני
קנאי
דמי שכירות
רמז

стык

tie

7 עניבה

המפקד החשאי של ארגון המחתרת⁹ לח"י. אבל
המהנדס בן־ינסקי חשב שמיטזה הוא סוכן¹¹
קומוניסטי.

על הניקיון שמר מיטזה בלי רחמים.
אבל ריח רע היה מלנה אותו תמיד כמו ריח של
שמן טיגון¹² ישן.

אל חדרו לא הרשה לאיש להיכנס.
הוא סידר מנעול¹³ בדלת חדרו, והיה נועל את
הדלת גם כשיצא להתרחץ.
לפעמים היה בוכה בשנתו וצוחק ברוסית.

בחדשי הקיץ היה מיטזה הולך ברגל להר-
הצופים. בדרך היה שותה קפה אצל הערבים. הוא
היה מנסה לדבר איתם ולא הצליח, מפני שידע
לדבר רק ערבית ספרותית.

ימים שלמים היה יושב בספריה הלאומית שעל
הר-הצופים, וכותב הרבה פתקים קטנים.

בשנה האחרונה של מלחמת-העולם הציץ¹⁴
הלל לחדר של מיטזה. הוא ראה כי מיטזה תלה
מפות גדולות על הקירות. מפות אחרות היו על
השולחן, על המיטה ועל הרצפה. על המפות ראה
הלל חצים, דגלים קטנים, כפתורים.

полный руководитель
ая организация
окатор, шпион
для жарки
ж
анул

the secret commander
underground organization
agent
frying oil
lock
pecked

9 המפקד החשאי
10 ארגון מחתרת
11 סוכן
12 שמן טיגון
13 מנעול
14 הציץ

"אבא, הדוד מיטזה הוא מרגל¹⁵?"
אבא קעס על השאלה.
הלל אמר:

"אז למה הוא כזה? ולמה יש לו מפות בחדר?"
"אתה הוא המרגל. אתה ריגלת אחרי הדוד
מיטזה".

יום אחד, בשנת ארבעים וארבע, הציע מיטזה
לאבא שהציץ¹¹ הקריטי יכבוש את רוסיה. אבא
הזכיר לו שהרוסים עכשיו עם בעלות-הברית.
הדוד מיטזה קעס ואמר:

"אתם דור המדבר. אתם זרע עבדים". והמשיך
לדבר בעינים בוערות.

בגינה הופיע הדוקטור קיפנים. שערו רטוב
מהמקלחת. מאחורי משקפיו העגולים היו עיניו
דומות לשני אנשים בחולים. הוא לקח את צינור-
הגומי, יחיד ושקט עמד והשקה את הגן.

סתאום אהב הלל את אביו אהבה עצומה. הוא
נרד ממחבואו בין ענפי התאנה, רץ בשביל, וחיבק
את אביו בכוח.

הנס קיפנים העביר את צינור-הגומי מיד ימין
ליו שמאל, ליטף את ראש בנו ואמר:
"הלל".

шпион
флот
резиновый шланг

spy
fleet
rubber hose

הילד לא ענה.

"קח, הלל. בבקשה. אם אתה רוצה להשקות קצת את הגינה".

"אבא, מה זה קנאים?"

"אלה הם אנשים הבטוחים תמיד שהם יודעים מה טוב ומה רע, ומה צריך לעשות, ודורשים שכולם יחשבו ויעשו כמוהם".

"גם הדוד מיטה הוא קנאי?"

"הדוד מיטה הוא איש שקרא הרבה מאוד ספרים. הוא דואג מאוד למצבנו. הוא משתמש לפעמים במילים שאני לא הייתי משתמש בהן".

"ואמא?"

"נחמה עכשיו".

"לא, תגיד אם היא גם כן קנאית?"

"אמא שלנו גדלה בתוך עושר. לפעמים קשה לה להתרגל לארץ. אבל אתה נכון¹⁹, ונדאי אינך כועס על אמא כשהיא עצובה, או כשהיא מתגעגעת למקומות אחרים לגמרי".

священник
служаший при
бракосочетании
прозрачные
лошадиные копыта
освобождение

priest
being brought to the
wedding canopy
transparent
horses' hooves
liberation

כומר
בנוח לחופה
שקופים
כפות סוסים
שחרור

אטיקי
מיי, בדומיכיווי

fanatics
wise

18 קנאים
19 נכון

לסנות ערב גמרו אמא ואבא את כל ההכנות. הם חיפו רק לטקסי. בחליפת-הערב השחורה, בנעליו השחורות, במשקפיו העגולים, דומה היה הנס קיסנים לכומר¹⁸ אנהגלי עדין, המובל לחופה².

"דוקטור זיכל שלי", אמרה אמא בצחוק. היא הייתה מעט גבוהה ממנו. נדף ממנה ריח סתוי. לבושה הייתה בשמלה הכחולה. בתנועות איטיות, כמו חתולה גדולה, הלכה רות אל קצה המרפסת וחיכתה.

ואיך צלצלו הפעמונים בנארשה ביום-האומה. איך נשמע קולה בגימנסיה, כשקראה את שורותיו של המשורר הלאומי הפולני:

"הסרשים התרוגים אינם מתים לעולם,
רק הוסכים להיות גבוהים ושקופים³ כמו רוח,
וסרסות סוסיהם⁴ בעפר אינן נוגעות עוד..."

במה אהבו אותה כולם. תדיאוש היפה עמד מחוץ על הבימה מאחוריה, ולפיד השחרור⁵ בער

בִּידוֹ. מוֹרִים וְתִיקִים, שֶׁהָיוּ קָצִינֵי־פָּרָשִׁים
בְּמִלְחָמָה הַגְּדוֹלָה עַל שְׁחֹרֹר פּוֹלְנִיָּה, הָיוּ עוֹמְדִים
בְּעֵינֵי עֲצוּמוֹת. הִיא אֶסְפָּה אֶל לִיכָּה אֶת אֲהֻבָּתָם
וְרָצְתָה לְהַחְזִיר אֲהֻבָּה לְכָל הָאֲנָשִׁים הַטּוֹבִים.

בְּאֲנָשִׁים רָעִים לֹא פָגְשָׁה בְּשָׁנוֹת־הַגִּימְנָסְיָה. עַד
שָׁמְתָה אִמָּה וְאָבִיָּה בְּחוּדָשׁ אֶחָד, וְאַחֲרָיָה נִיּוּטָה
הִתְחַתְּנָה פֶּתְאוּם וְנִסְעָה לְנִי־יֹרֵק. הִיא חָשְׁבָה,
שָׂאם יֵשׁ אֲנָשִׁים רָעִים מִחוּץ לָאֲגָדוֹת, הֵם חַיִּים רַק
בְּמִקְוֵמוֹת חֲשׂוּכִים. אֲלֵיָּה, בְּחִלְפַת־הַטְּנִים הַלְּבָנָה,
לְעוֹלָם לֹא יוֹכְלוּ לָגֶשֶׁת. לָכֵן הִיָּתָה חוֹשֶׁכֶת: וְדַאי
עֲצוּב הוּא גּוֹרְלָם.⁷ כִּמָּה נוֹרָא הַדָּבָר לִהְיוֹת אִישׁ רָע.

בְּשִׁבְעַת הַשְּׁחִירוֹ הֶהָרִים. בְּכַתִּים בִּירוּשָׁלַיִם עָלוּ
אוֹרוֹת.

אֶת הַלֵּל הַשְּׁאִירוֹ בְּבֵית הַפְּסִנְתָּרְנִית מֵאֲדָאם
יְכַרְכֶּה וּבֶת־אַחֲרָיָה לְיִבּוּב. שָׁם יִגְנְנוּ לוֹ
בְּגִרְמוֹפּוֹן, שָׁם יֹאכִילוּ אוֹתוֹ אַרְוַחַת־עֶרֶב, יִרְשׁוּ לוֹ
לְשִׁחַק בְּאוֹסֶף בּוֹבוֹת הָעַמִּים, וְיִשְׁכְּבוּ אוֹתוֹ
לִישׁוֹן. בִּינְתִיִּים הִגִּיעַ הַטֶּכְסִי.

כָּל הַשְּׂכָנִים יֵצְאוּ לָלוֹת אֶת הַגְּבֵרֶת וְהַדּוֹקְטוֹר
קִיפְנִים כְּשִׁיֵּצְאוּ לְנֶשֶׁף מֵאִי בְּאַרְמוֹן הַנְּצִיב הָעֵלְיוֹן
שֶׁעַל הַר הָעֵצָה הַרְעָה. בְּחוֹשֶׁף עֶמֶד מִיָּטָה,

וְשִׁסְתִּיו לֹחֲשׁוֹת קָלְלָה אוֹ נְבוּאָה⁸ רָעָה. הַפְּרוֹפֶסוֹר
הַזֶּקֶן יוֹלִיִּים וְרִטְהֵיִמֶר אָמַר בְּעֲצָבוֹת:
"אֵל תִּשְׁכַּחוּ אוֹתָנוּ".

הַגְּבֵרֶת וִישְׁנֵי־אֶק מִבֵּית־הַמְּרַקְחַת נוֹפְפָה בִּידָה
לְשָׁלוֹם.

כְּרָגַע הָאֲחֵרוֹן כָּא הָאִינְזִינֶר בְּזִיזִינְסְקִי עִם פֶּנֶס
גְּדוֹל וְקָרָא לְנוֹסְעִים:

"תְּגִיד לָהֶם, דּוֹקְטוֹר, שִׁיעֲזְבוּ אוֹתָנוּ, שִׁילְכוּ
מִקְאֵן. שֶׁהַסֵּפֶר הַלָּכֵן רָקוּב¹⁰, שֶׁכָּל הָאֶרֶץ הַזֹּאת
נִרְקֶכֶת, וְגַם שֶׁאֲנַחְנוּ נִמְשִׁיךְ לְסִבּוֹל וּלְקוֹוֹת
בְּאוֹמֵץ".

הוּא הוֹסִיף קָלְלָה בְּרוֹסִית וְשָׁתַק.
אַחֲרֵיכֵן נָסַע הַטֶּכְסִי וְהָעֵלָה אֶבְקִי.¹¹
הָאֲנָשִׁים הָלְכוּ לְכַתִּיָּהֶם. כְּלָבִים רְחוּקִים נִבְחָחוּ¹².
הָיָה לִילָה.

проклятие или пророчество
посылала знаки;
махала
гнилой
пыль
лаяли

curse or prophecy
waved
rotten
dust
barked

קללה או נבואה
נפפה
רקוב
עפר
נבחחו

кавалерийские офицеры
дальба

cavalry officers
their fate

קציני־פרשים
גורלם

אורח-הכבוד בנשף היה האדמיראל סר קנת הוראס סאתרלנד, גיבור מאלטה.

הוא עמד ליד המזרקה המוארת. רחב וגבוה. על מדיו² הלבנים אותות וצלבים³. הוא החזיק כוסית מארטיני ביד ימין, וביד שמאל נרדף⁴ יחיד. מסביב לאדמיראל עמדו קצינים ואדונים, נכבדים ערבים וגבירות אנגליות מלנכוליות. בכל מקום עברו משרתים סודאנים.

האדמיראל סאתרלנד סיפר איזו מעשה לא מנומסת⁵ על הגנרל האמריקאי פטון ועל קופה מאולפת⁶ ועל שחקנית⁷ איטלקיה. הגברים צחקו והגבירות צנחו.

ליד המרפסת עמדו נכבדי הישוב היהודי ואחדים מראשי הסוכנות. הם התנפחו עם דובר הממשלה⁸.

הדובר אמר מילים קשות על הליגה הערבית. נכבדי היישוב ראו בזה סימן טוב. הדובר גם השנה את אנשי הקיבוצים עם הנוצרים הראשונים, שחיו גם הם בקומונות, והשומעים שמחו שהדובר אמר דברים אוהדים⁹.

אחר-כך הלך הדובר ודיבר דברים נעימים גם עם נכבדי בית-לחם.

דוקטור קיפניס ואשתו עמדו בשורה ארוכה של אורחים. בסוף הציגו אותם בפני הנציב העליון ואשתו.

סר אלן ואשתו אמרו לאבא: "אנחנו שמחים לראות אתכם כאן". סר אלן הסתפל על עיניה השחורות של אמא ואמר לה:

"גברתי, היופי שלך ויופיה של ירושלים נדאי נוצרו באותה השראה¹⁰. אני מקנה שהנשף הצנוע¹¹ שלנו לא ישעמם¹² אותך".

אמא חייכה חיוך סתני יפה.

אחר-כך הוביל אותם איש הטכס¹³ אל המשקאות¹⁴. אבא בחר מיד מיץ עגבניות¹⁵, ואמא

благосклонные речи
результат одного
вдохновения
скромный
не будет скучным
церемониймейстер
напитки
томатный сок

friendly words
were created by the same
inspiration
modest
will not bore
the master of ceremonies
drinks
tomato juice

דברים אוהדים
נוצרו באותה השראה
צנוע
לא ישעמם
איש הטכס
משקאות
מיץ עגבניות

фонтан
форма
знаки отличия и кресты
роза
скабрёзная история
дрессированная обезьяна
актриса
выступающий от
имени правительства

fountain
uniform
medals and crosses
rose
impolite story
trained monkey
actress
the government spokes-
man

מזרקה
מדים
אותות וצלבים
נרדף
מעשה לא מנומסת
קופה מאולפת
שחקנית
דובר הממשלה

כּוֹסִית שְׂרִי-בְּרָנְדִי. הוֹשִׁיבוּ אוֹתָם עַל-יַד הַפֶּרֶדֶסָן
הָעֶשִׂיר מֵר צִיפְקִין וְלִיד מֵאֲדָאם ז'וֹזֵט אֶל-בִּישָׁאֲרִי.
מִנְהֵלֶת הַקּוֹלֵג' הַלְאֹמִי לְכָנוּת.
אַחֲר־כֵּן קָם מוֹשֶׁל יְרוּשָׁלַיִם וְנָאֵם נְאוֹם קֶצֶר
וְהִיתוּלִי¹⁶. הוּא אָמַר, שְׂשׂוּם צָבָא וְגַם שׂוּם גְּבֵרֶת
לֹא יוֹכְלוּ לַעֲמֹד בְּפָנַי סָר קִנְתָּ. הוּא הָרִים כּוֹסִית
לְחַיִי הָאֲדַמִּירָאֵל, לְחַיִי הַנְּצִיב הָעֲלִיּוֹן וְאֶשְׁתּוֹ,
וְלְחַיִי הָאֶבִּיב וְהָאֶהֱבָה בֵּין כָּל תּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
הַקְדוּשָׁה.

וְאָז הִחֲלוּ הָרִיקוּדִים.
מִנְגָּנִי תַזְמוּרֶת הַמִּשְׁטָרָה וְהַצָּבָא בָּאוּ וְנִיגְנוּ.
זִיקוּקִים¹⁷ הָאִירוּ אֶת שְׁמֵי הָעִיר וְהַמְדְּבָר.
וְאִיךְ רָקְדוּ הַזּוּגוֹת, וְאִיךְ שְׁטָפָה הַמוּסִיקָה. כָּל
הַמִּשְׁרָתִים הַסּוּדָאנִים עָמְדוּ וְהִסְתַּכְּלוּ.
אַבָּא חָשַׁב: כֵּן נִדְאִי הָיָה יָמִי רוֹמָא הָאַחֲרוֹנִים.
אוּלִי הָיָה עֶצֶב בְּעֵינָיו הַכּוֹחִילוֹת הָאוֹפְטִימִיּוֹת
מֵאַחֲרֵי מִשְׁקַפָּיו הָעֲגוּלִים.
אִמָּא רָקְדָה עִם מֵר צִיפְקִין, וְאַחֲר־כֵּן נִרְאֶתָה
רוֹקֶדֶת עִם הַקּוֹנְסוֹל הַשְּׂנֵדִי. וְיֹתֵר מֵאוּחֵר עִם עֶנֶק
בְּעַל שֶׁפֶס¹⁸, וְאַחֲר־כֵּן עִם קוֹלוֹנֵל, שֶׁנֶּרְאָה כְּמוֹ
שׂוֹדֵדִים¹⁹.

юмористический
ракеты фейерверка
великан с усами
пират

humorous
fireworks
mustachioed giant
pirate

16 היתולי
17 זיקוקים
18 ענק בעל שפס
19 שודדים

אַבָּא דִּיבֵּר עִם מֵאֲדָאם ז'וֹזֵט אֶל-בִּישָׁאֲרִי.
הַנְּצִיב הָעֲלִיּוֹן עָבַר עַל יַד שׂוֹלְחָנָם וְאָמַר:
"לָמָּה אֵינְכֶם מְשַׁתְּתִּפִּים בְּרִיקוּדִים? נִדְאִי אַתֶּם
מְכִינִים אִיזוֹ אֵינְטְרִיגָה קֻטְנָה, אֲכַל הִנֵּה תַּפְסָתִי
אַתְכֶם. נוֹ, כְּמוֹכֵן, אֲנִי צוֹחֵק. עָרַב טוֹב".
וְהוּא הֵלֵךְ מִשָּׁם לְשׂוֹלְחָנוֹת אֲחֵרִים.
אַבָּא אָמַר בְּאַנְגְּלִית בְּמִכְטָא²⁰ גֶּרְמָנִי:
"אֲנִי מְפִיר אִישׁ שְׂדוּמָה קֶצֶת לְסָר אֶלֶן, אִיךְ
שׂוֹנָא אוֹתוֹ".

מֵאֲדָאם ז'וֹזֵט עֲנָתָה בְּגֶרְמָנִית:
"הַכּוֹל אָבוֹד".
אַבָּא אָמַר:
"גְּבֵרֶתִי, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַסְפִּים אֶתְךָ".
מֵאֲדָאם ז'וֹזֵט חִיכָה אֵלָיו וְאָמְרָה:
"אַנְסָה לְהַסְבִּיר אֶת עֲצָמִי. אַתֶּם הוֹלְכִים
אַרְבָּעִים שָׁנָה מֵאִירוּפָה לְפִלְסְטִינָה. לְעוֹלָם לֹא
תִּגְיַעוּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים מִן הַמְדְּבָר אֶל
אִירוּפָה וְגַם אֲנַחְנוּ לֹא נִגִּיעַ אִף פֶּעַם. וְאִין סִיכוּי
שְׁנִיפֶגֶשׁ בְּאִיזוֹ נְקוּדָה בְּאַמְצַע הַדֶּרֶךְ".
אַבָּא אָמַר:
"הֵלֵא אֲנַחְנוּ נִפְגָּשִׁים בְּרַגַּע זֶה".
עַל דְּבָרִים אֵלֶּה לֹא קִיבַל תְּשׁוּבָה. מִנְהֵלֶת
הַקּוֹלֵג' אֶסְפָּה מִן הַשׂוֹלְחָן אֶת מִטְפַּחַת הַמֶּשִׁי,
סִיגְרִיּוֹת וִירְגִ'ינִיָּה, מְנִיפָה עִם צִיּוֹר, הַתְּנַצֵּלָה
בְּצִרְפָּתִית וְהֵלְכָה.

אבא לִינָה אוֹתָהּ בְּמִבְטוֹ. וְאִזּוֹ רָאָה אֶת אִשְׁתּוֹ
רוֹקְדָת בֵּין יָדָיו הֶרְחָבוֹת שֶׁל הָאֲדָמִירָאֵל גִּיבּוֹר
מֵאֵלְטָה. פְּרוּעָה²¹ הָיְתָה, שִׁפְתֶיהָ פְּסוּקוֹת, שְׁמֵלְתָהּ
הַכְחוּלָה עָפָה מֵעַל לְבִרְכֶיהָ.
הָאֲדָמִירָאֵל סֵאתְרָלֵנֵד צָחַק וְקָד לִפְנֶיהָ²². הוּא
חָטַף אֶת יָדָהּ וְנִישַׁק אוֹתָהּ. הִיא הִחְזִירָה לוֹ לִיטּוֹף
עַל לִחְיוֹ. אִזּוֹ הִשְׁתַּנְתָּה הַמִּנְגִּינָה, וְשׁוֹב רָקְדוֹ שָׁנִיָּהִם
צָמוּדִים²³, רֹאשָׁה עַל כְּתָפוֹ.

הַזִּיקוּקִים פָּסְקוּ. גַּם הַתַּזְמוּרָת נִיגְנָה פָּחוֹת.
אוֹרְחִים אֶחָדִים כָּבֵר יָצְאוּ. וְהִיא לֹא הִפְסִיקָה
לְרִקּוֹד עִם גִּיבּוֹר מֵאֵלְטָה, עַל הֶרְחָבָהּ²⁴, עַל
הַדָּשָׁא²⁵, אֶל עֵבֶר הַחוּרְשָׁה. עַד שֶׁהִחְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאוֹרוֹת, וְאֲבָא לֹא יָכוֹל כָּבֵר לִרְאוֹת אֶת הַשְּׁנִיִּים.
הַנְּצִיב הָעֲלִיּוֹן הֵלֵךְ לַחֲדָרוֹ. מוֹשֵׁל יְרוּשָׁלַיִם נָסַע
עִם חִילָיו אֶל מְלוֹן הַמֶּלֶךְ דָּוִד. הָאוֹרְחִים הָאֲחֵרוֹנִים
יָצְאוּ אֶל מְכוֹנִיּוֹתֵיהֶם, וְגַם הַמְּשֻׁרְתִּים הַסּוּדָאנִים
נִעְלְמוּ בְּאַרְמוֹן.
חוֹשֶׁף יָרַד עַל הַר הָעֶצֶה הָרָעָה. פִּנְסֵי הַנִּיר כּוֹבֵבוּ.
קוֹר יָבֵשׁ עָלָה מִמִּדְבַּר יְהוּדָה. חִילִים יָצְאוּ לְשִׁמּוֹר
בְּגֵן הָאֲרָמוֹן.

растерзанная, растрепанная	wild, dishevelled	פרועה	21
склонился перед нею	bowed before her	קָד לִפְנֶיהָ	22
прижавшиеся друг к другу	close together	צָמוּדִים	23
площадка	patio	רֶחֱבָה	24
газон	lawn	דָּשָׁא	25

אבא עָמַד לְבַדּוֹ לִיד הַמִּזְרָקָה. עֲכָשְׁיוֹ רָאָה דָג־
זָהָב אֶחָד בְּבִרְיַכַת הַשִּׁישׁ²⁶. קָר הָיָה לוֹ, וְגַם עֵינָיו
הָיָה עַד מוֹת. אָמוֹ וְאֲחִיוֹתָיו נִרְצָחוּ וְדָאִי בִשְׁלִזְיָה.
חֲנַת-הַבֶּקֶר לֹא תָקוּם לְעוֹלָם. הַמֶּחְקָר אוֹ הַפּוֹאֲמָה
לֹא יִכְתְּבוּ. אֶת הַלֵּל אֶצְטָרֵף לְשִׁלּוֹחַ לְלִמּוֹד
בְּקִיבוּץ, וְהוּא יִשְׁנָא אוֹתִי בְּלִבּוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּיו. מֵת
הַדּוֹקטוֹר רוֹפִין. גַּם בּוֹכֵר וְעִגְנוֹן יָמוּתוּ. אִם תָּקוּם
מְדִינָה עִבְרִית, לֹא אֲנִי אֶנְהַל אֶת הַמַּחְלָקָה
הַטְרַיִנֶרִית שְׁלָהּ. הַלֵּנָאִי שִׁיּוּפִיעוּ בְּזֶה הֶרְגַע לּוֹחֲמֵי
הַמַּחְתָּרֶת וַיִּפּוּצְצוּ הַכוֹל. אֲכַל זֶה רַעִיוֹן מְכּוֹעֵר.
וְאֲנִי —

הֵנֶס קִיפְנִים נִרְאָה עֲכָשְׁיוֹ כְּמוֹ מַחְזֵר-שְׁלוּמִיָּאל
מְרוּמָה²⁷ בְּאַחַד מִסְרָטֵי הַקּוֹמְדִיָּה.
הוּא סָגַר אֶת עֵינָיו. זָכַר פִּתְאוֹם אֶת הַצֶּפֶר
הַבְּנֵאֲרִי מִהַגְלִיל. הוּא זָכַר גַּם אֶת קוֹר הַמַּיִם וְאֶת
הַשְּׁלָגִים הַלְּבָנִים עַל הַחֶרְמוֹן. כְּאִשֶּׁר חָזַר וּפָקַח אֶת
עֵינָיו, רָאָה אֶת הַלֵּיידִי בְּרוּמְלִי. כְּמוֹ רוּחַ-רְפָּאִים²⁸
יָצָא מִבֵּין הַשִּׁיחִים. זָקְנָה הָיְתָה, מְפוֹנְקֶת²⁹. בְּפָנִים
מְלֵאֵי רוּעַ אֲמָרָה לוֹ:
"מָה שָׂאֲבֵד לָךְ כָּאֵן, אֲדוֹנִי, שׁוֹב לֹא תִמָּצָא
הַלִּילָה. אִם תִּרְצָה, תּוּכַל לְהַשְׁאִיר אֶצְלִי הוֹדָעָה

фонтанная чаша из мрамора	marble pool	בִּרְיַכַת שִׁישׁ	26
несчастный обману- тый поклонник	poor, deceived suitor, schlemiel	מַחְזֵר-שְׁלוּמִיָּאל מְרוּמָה	27
дух, призрак	ghost	רוּחַ-רְפָּאִים	28
избалованная	spoiled	מְפוֹנְקֶת	29

לגנן הראשי. לך הביתה, דוקטור יקר, נגמר הנשף.
כמה דומים החיים בזמננו לנשף עלוב³⁰: קצת
אורות, קצת מוסיקה, קצת ריקודים, וחושף. הנה,
כבר כיבו את האורות. הכלבים כבר אוכלים את
מה שהשאירו האורחים. לך הביתה, דוקטור יקר,
או אולי אצטרף להעיר את הלויטננט גרידי המסכן
ולצוות עליו להסיע אותך הביתה?"
אבא אמר:

"אני מחכה לאשתי"

הליידי ברומלי צחקה צחוק רע:

"אף אחד, ואני חוזרת — אף אחד מארבעת
בעלי שמתו, לא הוציא מפיו משפט דמיוני כזה.
בכל ימי חיי לא שמעתי גבר משתמש במילים
כאלה, מלבד אולי בקומדיות וולגריות".
"גברתי, אולי תוכלי לעזור לי. אשתי רקדה כל
הערב, ואולי שתתה טיפה אחת מיותרת. אולי היא
נרדמה".

פתאום הבריקו עיניה של הליידי ברומלי, והיא
אמרה בקול רע:

"אתה הוא הרופא שהכניס אצבעות לתוך
המחוף שלי לפני עשרה ימים. כמה נחמד ורקוב".
אבא אמר:

"אנא, עזרי לי, גברתי. אינני יכול לשוב הביתה
בלעדיה".

"זה טוב". צחקה הליידי ברומלי, "הקשיבו,
הקשיבו, הוא אינו יכול ללכת הביתה בלי אשתו.
הוא מוכרח את אשתו על ידו כל לילה. ואלה הם
היהודים, עם-הספר. עם-הרוח. כמה?"
"כמה מה, אם תסלחי לי?" שאל אבא.
"כמה יצטרף קנת הטיפש לשלם לך כדי
שתשתוק? הוא כבר שילם הרבה כדי להשתיק
בעלים מסכנים. כמה נחמד ורקוב".
"אינני מבין". אמר אבא.

הליידי ברומלי צחקה צחוק רע ואמרה:
"ליל מנוחה לך, דוקטור מתוק שלי. אני מודה
לך על טיפולך. אצבעות יהודיות בתוך המחוף
שלי. איזה לילות מקסימים פאן בפלסטנה
באביב. פלסטנה המסכנה. דוקטור מסכן. ליל-
מנוחה לך, אותלו היקר והמסכן, ליל-מנוחה גם
לי. מי הוא הטיפש, שקרא למקום הזה בשם
ירושלים? הלא זוהי פארוזיה גסה ולא ירושלים.
להתראות, אדוני".

בשלוש לפנות בוקר יצא אבא ברגל מגן
הארמון. ליד תחנת-הרכבת אספו אותו שני
צעירים במכונית. לפני ארבע הגיע חנן קיפניס
הביתה. אותה שעה עברו האדמיראל ואהובתו
ביריחו ונסעו למלון "קליה" שעל יד ים-המלח.
בעבור יום או יומיים נסעה מכונית הרולס-רויס
השחורה שלהם מזרחה, לפגוד, לבומביי,

לפאלכותה. כל הדרך דקלמה אמא שירים
בפולנית. האדמיראל שלח יד מתחת לשמלתה
הכחולה, והיא לא הפסיקה לדקלם. וכאשר שם
את אצבעותיו בין ברקיה, פנתה ואמרה לו, כי
פרשים הרוגים אינם מתים לעולם.

יב

למוחרת היה שרבי כבוד בירושלים. בבתים סגרו
כולם את התריסים.

כל השכונה התאספה בחצר הבית. אבא, עיף
מאוד, עמד והסתכל אל עץ התאנה.

גברת וישנאק לחשה בידיש: "גאט אין
הימל". מאדאם יברוכה ובת-אחותה איימו²
שיקראו לשוטרים, הבטיחו שוקולדה מרציפן.
איימו לשלוח אותו לקיבוץ.

המהנדס בנ'ינסקי ניסה לשים סולם על סולם.
אבא ביקש:

"רד, הלל. בבקשה. אמא עוד תחזור, והכול
יהיה כמו קודם. הענפים האלה חלשים. בבקשה,
בן נבון שלי, רד. לא נעניש אותך."

אבל הילד לא רצה לשמוע. הוא הסתכל אל
השמיים האפורים, והמשיך לטפס למעלה, אל
המקום שהענפים דקים, למעלה-למעלה, למקום
שבו נשמעת מנגינה של שיר שקט. נם טלה וגדי
נרדם, גם אתה עצום עיניים. שף הרוח נרדם, ישנה
ירושלים. הוא לא ראה דבר, לא האנשים

зной
грозились

hot, dry weather
threatened

שרב 1
איימו 2

המודאגים בחצר, לא אבא, לא הבית ולא ההרים,
לא המגדלים הרחוקים. לא שמש ולא ירח ולא
כוכבים. לא-כלום. ישנה ירושלים. אל עצמו אמר
הילד: "אין כלום". ועלה עד העלה האחרון.

ואז באו מכבי-האש³. אבל האינזינר
בז'יז'נסקי גרש אותם.

ומיטיה משיך את אבא הביתה ואמר:
"ירושלים ההורגת את נביאייה, היא תשרוף את
המתיונים החדשים באש הגיהנום".

כעבור זמן עבר הפרופסור הזקן יוליוס
נרטהיימר לגור עם חתוליו בבית האבן הקטן
בשכונת תל-ארזה. בלילות האחרונים פתח מיטיה
פתאום את חדרו והזמין את חבריו פנימה. החדר
היה נקי מאוד, ורק ריח דק עוד היה בו. שלושת
המלומדים⁴ היו יושבים שם מול מפת המלחמה.
הם היו מדברים על המדינה העברית העומדת
לקום. מיטיה התחיל לקרוא לאבא בשמו הפרטי:
חנן. רק הגיאוגרף המהולל, הנס ולטר לאנדאוואר,
היה מביט בהם מתמונתו במבט ספקני.
אחר-כך יצאו האנגלים מן הארץ. הנציב

3	מכבי-אש	firemen	פוגז תועה	7
4	מלומדים	learned men	עמדות-תותחים	8

העליון, סר אלן קנינגהם, נראה בעיתון, כשהוא
מצדיע⁵ לדגל הבריטי, היורד בנמל⁶ חיפה.
בירושלים קמה ממשלה עברית. כביש נסלל
בשכונת תל-ארזה. השתילים גדלו. מאדאם
יברוכה נהרזה בפגז תועה⁷. בת אחותה ליופוב
התאכזבה מן הארץ והפליגה מחיפה לאחותה
באמריקה. גם הפרופסור בוכר מת. כעבור שנים
התחילו אבא ומיטיה ללמד באוניברסיטה. כל
בוקר הם היו נוסעים באוטובוס לבנינים בעיר,
שבהם היו בינתיים כמה ממחלקות האוניברסיטה,
עד שתפתח מחדש הדרך אל הר-הצופים.
הפרופסור הזקן יוליוס נרטהיימר ניהל את
הבית. פעם בחדש היו חנן ומיטיה נוסעים לראות
את הילד בקיבוץ. הוא רזה והשחים. הם היו
מביאים לו מירושלים מסטיק ושוקולדה. על
ההרים סביב-סביב לירושלים הכין האויב
בונקרים ועמדות-תותחים⁸.
וחיפה.

5	מצדיע	saluting	נמל	6
		port	פגז תועה	7
		stray (artillery) shell	עמדות-תותחים	8